3. predsednik deželnega zbora proti preštevanju (stran 3)

naš tednik

LETO XXVIII — Številka 14 1. aprila 1976 Cena 4.— šil. P. b. b.

Erscheinungsort Klagenfurt. — Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

BKS: socialisti naj bodo solidarni!

Zveza koroških študentov — Bund Kärntner Studenten (BKS), organizacija, ki stoji blizu SPÖ, se je v resoluciji, ki je bila sprejeta brez protiglasov, izrazila proti vsaki vrsti ugotavljanja manjšine in zavrnil poizkus deželnega glavarja Leopolda Wagnerja, da bi na vse, ki se branijo proti ugotavljanju manjšine, pritisnil pečat ekstremizma.

Bund Kärntner Studenten pa ima pripravljeno tudi alternativo: v resoluciji poziva vse socialiste, naj z osebnim angažmajem podpirajo akcije solidarnostnega komiteja.

Resolucija BKS ima sledeče besedilo:

„Zvezna konferenca BKS se odločno izraža proti vsakemu ugotavljanju manjšine („ljudsko štetje posebne vrste"), ker v členu 7 državne pogodbe ni predvideno. Nadalje bi štetje le povečalo razdvojenost med prebivalstvom ter bi delavski razred le odvrnilo od skupnih gospodarskih in socialnih problemov.

Z vso ostrino obsojamo politiko treh v parlamentu zastopanih strank, ki v zadnjem času merijo na to, da cepijo manjšine in s tem podpirajo nacionalne sile v njih reakcionarnem delovanju.

Z vso odločnostjo odklanjamo poizkus, da bi vse tiste označili kot eksremiste in kot izvenparlamentarno opozicijo APO, ki se branijo proti temu, da bi manjšinske pravice bile odvisne od njihovih pripadnikov.

BKS pozdravlja obnovo delovanja solidarnostnega komiteja v Celovcu ter ustanovitev solidarnostnih komitejev na Dunaju in v drugih zveznih deželah.

● V tej zvezi pozivamo vse socialiste, da z osebnim angažmajem podpirajo akcije solidarnostnega komiteja na Koroškem!"

V stališču Avstrijskega mirovnega sveta (Österreichischer Friedensrat) je glede helsinške pogodbe rečeno, da avstrijska državna pogodba in helsinška pogodba nalagata Avstriji dolžnost, naj poskrbi za velikodušno uresničitev pravic slovenske narodne skupnosti. Polna izpolnitev teh obveznosti zaostaja čez rok. Predsedstvo Avstirjskega mirovnega sveta se zaradi tega priključuje stališčem predstavnikov slovenske narodne skupnosti na Koroškem, v katerih se zavrača preštevanje vsake vrste kot predpogoj za izpolnitev državne pogodbe.

Zvezna vojska klicala k podpori KHD!

Avstrijska zvezna vojska je klicala k zbiralni akciji za Heimatdienst: ta nezaslišani pripetljaj se je zgodil te dni v Glinjah blizu Borovelj, v bližini jugoslovanske državne meje. Eden od regimentov deželne brambe (Landwehrregiment) je ravnokar končal svojo zadnjo inšpekcijo/inštrukcijo in položil venec pred heldendenkmalom v Velikovcu. Venec naj bi stal vsakega vojaka dva šilinga, vendar naj bi vsak daroval 10 šilingov. Preostalih osem šilingov naj bi darovali Heimatdienstu, je dejal major Semmelrock zbranim vojakom.

11. kompanija tega regimenta je pretekli teden imela svojo zadnjo orožno vajo. Nameščena je bila v Glinjah, njeni pripadniki — okoli 200 rezervistov — so se pridno urili v varstvu meja od Bistrice do Pliberka. V petek se je ta enota slovesno razpustila — člani so bili premeščeni v stalni status rezervistov. Slovesnost se je odvijala v Velikovcu, kjer je bil pred heldendenkmalom koncert vojaške godbe, poslovilni nagovor koroškega vojaškega komandanta brigadirja Grunda, okrajnega glavarja dr. Wagnerja ter bataljonskega komandanta majorja Semmelrocka. Položili so tudi venec padlim junakom.

Ta venec naj bi financirali vojaki rezervisti. Ko so naslednji dan, ko je venec že zdavnaj bil položen, nastopili k apelu, je dejal bataljonski komandant Semmelrock, da bi stal venec vsakega vojaka dva šilinga. „Toda kaj sta dva šilinga, to je smešna vsota, tega se nihče prav ne zaveda, do dveh šilingov nihče nima nobenega odnosa," je dejal major. Zaradi tega naj bi plačal vsak vojak 10 šilingov. Preostala vsota — osem šilingov — pa bi prenakazali Kärntner Heimatdienstu. Pri izplačanju mezde naj bi vsak vojak vrgel v posebno blagajno tistih 10 šilingov.

Večina vojakov pred majorjem je vzkliknila svoje privoljenje, en del — manjši sicer — pa je nevoljno mrmral. Bataljonski komandant je postal nesiguren: je kdo proti? Nekaj rok se je vendar dvignilo. Tiste pa je večina nahrulila: „Slowenenfreunde", „Pfui" itd.

Med vojaki se je nato razvila živahna debata o upravičenosti in umestnosti majorjevega botrovanja Heimatdienstu. Med pripadniki te enote je bilo tudi nekaj Slovencev. Pa tudi tisti člani regimenta, ki so bili doma severno od Celovca, in so imeli do heimatdienstovskih zahtev le določeno distanco, nikakor niso odobravali koraka majorja Semmelrocka. „Ne pustimo se manipulirati in zlorabljati za politične namene", so dejali. Pripravljeni bi bili darovati za Rdeči križ, tudi za črni križ, toda ne za organizacijo kot je Heimatdienst. Diskutirali so tudi z oficirji. Bilo je vojakom dovolj, da so morali štiri dni braniti mejo kot vojaki, in niso uvideli, zakaj bi morali zdaj še posebej darovati za dvomljivega varuha meja, kot je to Heimatdienst. Več vojakov se je solidariziralo z tovariši, ki so ugovarjali. Pri izplačanju mezde je potem bil major Semmelrock zaradi splošne kritike prisiljen odpovedati nameravano zbiralno akcijo za Heimatdienst. Vojaki so si „prišparali" celo dva šilinga za venec. Oficirji so namreč sklenili, da ga sami financirajo . . .

V tem primeru višjemu oficirju zvezne vojske ni uspelo prodreti s svojim protislovenskim predlogom, ker je med vojaki bilo slučajno nekaj pogumnih mož, ki so se temu zoperstavili. V večini primerov na takšno ravnanje ostane javnosti neznano, ker se pač nihče ne upa ugovarjati predstojniku, tistemu, ki ima povelje nad preprostim vojakom.

● Vojaška komanda za Koroško se tega očitno noče prav zavedati: na tozadevno vprašanje našega uredništva je tiskovni oficir dejal le, da bodo celotno zadevo šele raziskali, da morajo šele povpraševati majorja Semmelrocka, potem bodo šele gledali dalje.

● Imamo na vojaško komando nekaj odprtih vprašanj: ali spada med službene naloge oficirja zvezne vojske, da se v uniformi udejstvuje kot zbiralec darov za nemškonacionalno organizacijo kot je to Heimatdienst? In tudi kakšne disciplinarne ukrepe so izvedli proti majorju Semmelrocku? Pričakujemo jasen in nedvoumen odgovor.

● **Prav tako bi bilo prav slišati kdaj od obrambnega ministrstva, zakaj se na Koroškem ščiti meja le proti Jugoslaviji, ne pa proti Italiji. Gojitev mentalitete „Der Feind kommt vom Süden" vsekakor prispeva svoj delež k gojitvi prastrahu na Koroškem in k nerazumevanju med obema narodoma na Koroškem. Nenazadnje je bilo tudi med tafelstürmerji več podoficirjev.**

Kreisky na Koroškem: distanciral se je od komunizma, ne pa od fašizma!

Zvezni kancler Kreisky se je pretekli četrtek hotel zopet udejstvovati kot veliki čarovnik avstrijske politike: prišel je na Koroško, da bi tam naenkrat, v enem samem dnevu pričaral mir med oba naroda. Kjer vsi drugi obupajo, tam nastopi Kreisky kot odrešenik. To je hotel dokazati tudi v četrtek. Toda komaj je stopil na dvojezična tla, se je moral soočati s koroško realnostjo: slovenski občinski odbornik Feliks Wieser-Šošelj je stopil pred kanclerja in mu pokazal resnično sožitje na Koroškem: slovensko kulturno društvo dobi le simbolično subvencijo, 1000 šilingov na leto, dvojezičnosti v občinski sobi ni, pa tudi ozračje je nenaklonjeno.

Kancler Kreisky se je podal pod vznožje Karavank v svoji funkciji kot šef socialistične stranke. Demonstrativno je obiskal oba največja obrata Roža (ki sta istočasno tudi edina dva večja obrata; pravzaprav sta le srednje velika, vsi ostali so mnogo manjši): KESTAG v Borovljah in tovarno akumulatorjev Jungfer v Bistrici v Rožu. Prav tako demonstrativno pa te prilike ni uporabil za kakšno srečanje z legitimnimi zastopniki slovenske narodne skupnosti v NSKS in ZSO, ampak je delal manjšinsko politiko brez njih.

Račune mu je, kot omenjeno, kar že pred vrati KESTAG prekrižal Feliks Wieser, slovenski občinski odbornik v Borovljah. V občinski sobi ne sme govoriti v materinem jeziku, društvo dobi le skromno podporo. Slovenci v tem kraju ne morejo biti docela srečni, ker niso enakopravni. Če kdo reče, da je Slovenec, mora imeti veliko poguma. Potem se mu odgovarja, da ni dober Korošec in Avstrijec in naj gre čez Karavanke. Precejšnjo krivdo ima pri tem tudi deželni glavar Wagner, ki označuje vse, ki so proti sklepu treh strank, kot ekstremiste.

Nekateri poslušalci okoli kanclerja in Wieserja so bili nevoljni, kajti „pokvaril" jim je lepi obisk. Župan Woschitz in deželni glavar Wagner pa sta Šošeljnove trditve zanikala, češ da niso resnične. Kancler pa ni odgovoril. Vsaj zaenkrat ne.

Med sprehodom po obratu pa je kancler dal duška svoji nevolji: na vprašanje nekega novinarja, češ Wieser je moral vendar imeti kakšen vzrok, da je stopil pred kanclerja in si s tem naprtil težave s strani ostalih, je dejal, da ima v določenem smislu že prav. Manjšina se pač posluži publicitete tudi na ta način. V isti sapi pa je že jezno nadaljeval: to, kar je rekel ta občinski odbornik, to že poznam iz vseh pisem ZSO, to mu je napisala ZSO . . . manjšini vendar

(Dalje na 8. strani)

Občinski odbornik Feliks Wieser je stopil pred kanclerja

Borba obsoja preštevanje

Vsa ljudska štetja v Avstriji od druge svetovne vojne naprej nosijo pečat statističnega narodomora, piše beograjska Borba. Manipulirani rezultati teh štetij so služili kot podlago za zakon o dvojezičnih napisih, pa tudi za slovenščino pri sodiščih, kar pa je za koroške Slovence nesprejemljivo. Že zaradi tega predstavljajo ljudska štetja sama po sebi diskriminacijo. Statistični genocid Jugoslavija očita tudi Bolgariji, ki pri svojem zadnjem ljudskem štetju ni registrirala nobenih pripadnikov makedonske narodne skupnosti več.

V drugem članku dan pozneje piše Borba, da v Avstriji načrtovano „ljudsko štetje posebne vrste" v sedanjih okoliščinah ne bi privedlo do nobenih rezultatov, ki ne bi oškodovali koroških Slovencev. Pod naslovom „Statistični narodomor na Slovencih na Koroškem" je rečeno, da bi štetje manjšine vzbudilo le še bolj nevarno protijugoslovansko vzdušje. Kajti že dosedanja ljudska štetja, katerih rezultati so bili manipulirani, vzbujajo vtis, kot da bi Slovenci v nekaterih krajih že izumrli.

Pridite na

DEMONSTRACIJO

SOLIDARNOSTNEGA KOMITEJA

proti ljudskemu štetju posebne vrste – za izpolnitev člena 7

v petek, 9. aprila 1976

Zbrali se bomo: **PRED CELOVŠKIM GLAVNIM KOLODVOROM OB 17.30**
Odhod: **OKROG 18. URE**
Zaključna manifestacija: **STARI TRG, ZAHODNI DEL**

Nad 400 osebnosti je že proti preštevanju!

Tretji predsednik koroškega deželnega zbora in okrajni šef SPÖ za Celovec-podeželje Josef Guttenbrunner, znani igralec in pisatelj Helmut Qualtinger, ministrski tajnik državni tožilec dr. Heinrich Keller, nekdanji dunajski mestni svétnik za kulturo dr. Viktor Matejka, komponist Dieter Kaufmann ter predsednik Kärntner Bildungswerk za Koroško dr. Robert Saxer spadajo k najnovejšim podpisnikom poziva Akcijskega komiteja proti ugotavljanju manjšine in za pravice koroških Slovencev. Poziv se obrača na vse poslance državnega zbora in vsebuje apel na parlamentarce, naj nanovo premislijo svojo dosedanjo držo napram narodnim manjšinam, da ne bi postali sokrivi na etnocidu slovenske narodne skupnosti.

Kot znano („nt" je obširno poročal) so se pred enim mesecem združili v Akcijskem komiteju štajerski deželni poslanec dr. Bernd Schilcher (ÖVP), ministrski tajnik Herbert Tieber, šef Mlade generacije v SPÖ Albrecht Konecny ter dr. Peter Kreisky, sin zveznega kanclerja. Doslej je poziv parlamentarcem, naj opustijo preštevanje in namesto tega pospešujejo manjšino, podpisalo nad 400 oseb.

V naslednjem objavljamo 2. listo podpisnikov za Akcijski komite (prvo listo smo objavili v številki 10 z dne 4. marca):

Josef Guttenbrunner, 3. predsednik koroškega dež. zbora, Kotmara vas; Prof. Kurt Dieman, pisatelj, Dunaj; Ruth von Mayenburg, pisateljica, Dunaj; Dr. Karl Tambornino, bančni nameščenec, Dunaj; Werner Stanzl, založnik, Dunaj; Dr. Otto Pregl, univ. profesor, Dunaj; Günther Kraus, akademski slikar, Dunaj; Margarethe Herzele, akademska slikarka, Dunaj; Dr. Robin Riegler, pisatelj, Dunaj; Gertrude Weitgruber, knjižničarka, Salzburg; Siglinde Ortner, dipl. grafik, Dunaj; Mag. Ludwig Flaschberger, sociolog, Šmohor; Dkfm. Kurt Graf, narodni gospodar, Dunaj; Dkfm. Dr. Johann Konrad, narodni gospodar, Dunaj; Dr. Karloy Cserjan, sociolog, Dunaj; Eckhard Lichtenberger, študent, Dunaj; Dr. Michael Sauberer, regionalni raziskovalec, Dunaj; Sigrid Löffler, časnikarka, Dunaj; Peter Schneidewind, nameščenec, Dunaj; Josef Hochgerner, sociolog, Dunaj; Heide Pils, časnikarka, Dunaj; Fritz Pesata, časnikar, Dunaj; Josef Koschier, vodja snemanj, Salzburg; Hermann Schmid, igralec, Dunaj; Gottfried Kauffmann, izdelovalec orgel, Salzburg; Herbert Adamec, režiser, Dunaj; Hilde Berger, igralka, Dunaj; Helmut Qualtinger, pisatelj, Dunaj; Käthe Kratz, režiserka, Dunaj; Dieter Berner, režiser, Dunaj; Xaver Schwarzenberger, filmski snemalec, Dunaj; Dr. Peter Huemer, časnikar, Dunaj; Heinz Grötschnig, časnikar, Celovec; Paul Vecsei, časnikar, Dunaj; Peter C. Wiesenthal, poslovodja, Dunaj; Therese Heer, študentka, Dunaj; Susanne Ciese, študentka, Dunaj; Rudi Schmidt, študent, Dunaj; Hedi Vecsei, študentka, Dunaj; Gerhard Mayer, časnikar, Dunaj; Wolfgang Hauptmann, fotograf, Dunaj; Erich Eibl, grafik, Dunaj; Renate Marschalek, časnikarka, Dunaj; Georg Dauth, fotograf, Dunaj; Erwin Kurzmann, delavec, Dunaj; Otto Kodelka, delavec, Junge Generation Währing; Hermann Schindler, študent, Junge Generation Währing; Peter Inwein, nameščenec, Junge Generation Währing; Michael Rudolf, pogodbeni nameščenec, Junge Generation Währing; Alois List, občinski nameščenec, Junge Generation Währing; Hans Hartl, nameščenec, Junge Generation Währing; Josef Benda, študent, Junge Generation Währing; Ingrid Fiegl, študentka, Junge Generation Währing; Gerda Bönisch, študentka, Junge Generation Währing; Eva Neselko, cvetličarka, Junge Generation Währing; Alfred Wagner, zvezni pogodbeni nameščenec, Junge Generation Währing; Theodor Österreicher, uradnik na magistratu, Junge Generation Währing; Fritz Weinke, občinski nameščenec, Junge Generation Währing; Melitta Welzl, prodajalka, SPÖ Währing; Josef Leier, nameščenec, SPÖ Währing; Johann Spiegel, delavec, SPÖ Währing; Johann Kovarik, nameščenec, SPÖ Währing; Hans Linder, delavec, SPÖ Währing; Friederike Kuba, upokojenka, SPÖ Währing; Paula Bruckmüller, upokojenka, SPÖ Währing; Karl Stotz, upokojenec, SPÖ Währing; Josef Schöllenbauer, tajnik MVÖ, Dunaj; Brigitte Nurscher, študentka, Dunaj; Georg Breuer, pisatelj, Dunaj; Michael Scharang, pisatelj, Dunaj; Wolfgang Sützl, zvezni predstavnik DSU, Dunaj; Franz Dotter, univ. asistent, Celovec; Valentin Oman, akademski slikar, Beljak; Sonja Gasparin, umetnik, Bače; Peter Paul Wiplinger, umetnik, Dunaj; Hans Hofer, umetnik, Spittal/Drau; Hannes Schneider, umetnik, Beljak; Meina Schellander, slikarka, Dunaj; Dr. Georg Tidl, zgodovinarka, Dunaj; Ewald Eichler, tehnični nameščenec, Dunaj; Egger, študent, Dunaj; Gerlinde Fischer, učiteljica, Dunaj; Dr. Manfred Fischer, univ. učitelj, Dunaj; Wilhelm Dantine, zastopnik, Dunaj; Millonig Peter, študent, Dunaj; Marion Keller, gospodinja, Dunaj; Josefine Sumnik, nameščenka, Dunaj; Josefa Pustera, rentnik, Dunaj; Paul Schnabl, eksportni menežer, Dunaj; Dipl. Ing. W. Brunbauer, arhitekt, Südstadt; Dipl. Ing. U. Brunbauer, arhitektinja, Südstadt; Josef Prüwasser, ravnatelj izobraževalnega doma Neuwaldegg, Dunaj; Dr. Heinrich Keller, državni tožilec in ministrov tajnik, Dunaj; Reinhart Sellner, učitelj, Dunaj; Senta Franzott, nameščenka, Celovec; Heide Saxner, sekretarka, Celovec; Alois Vogel, pisatelj, Dunaj; Alfred Gesswein, pisatelj, Dunaj; Manfred Choboth, pisatelj, Dunaj; Dr. Max Demeter-Peyfuß, pisatelj, Kotmara vas; Herbert Guttenbrunner, deželni nameščenec, Kotmara vas; Michael Kuscher, časnikar, Celovec; Dr. Josef Lukan, profesor, Borovlje; Dr. Robert Saxer, profesor, Celovec; Iwan P. Lukan, časnikar, Vrba; Ilse Brömme, časnikarka, Celovec; Dr. Viktor Matejka, pisatelj, Dunaj; Dr. Herbert Dachs, univ. asistent, Salzburg; Fritz Weber, raziskovalni asistent, Dunaj; Ulla Felber, študentka, Dunaj; Dr. Rudolf G. Ardelt, univ. asistent, Salzburg; Johann Mayr, cand. phil., Salzburg; Dr. Ernst Hanisch, univ. asistent, Salzburg; Karl Hans Heinz, pisatelj, Dunaj; Wirkl. Hofrat Dr. Albert Massiczek, uradnik, Dunaj; Dr. Otto Graf, profesor, Dunaj; Dr. Ilse Hanl, univ. asistent, Dunaj; Dr. Matthias Korger, državni knjižničar, Dunaj; Dieter Kaufmann, komponist, Dunaj; Gunda König, igralka, Dunaj; Reinhard Buzas, časnikar, Linz; Peter Bachmaier, gospodarski znanstvenik, Dunaj; Gita Kösten, knjižničarka, Dunaj; Dipl. Ing. Bohumila Taschler, geodetinja, Dunaj; Hanna Janousek, sekretarka, Dunaj; Georg Rauchinger, profesor, Dunaj; Walter Lukan, vodja knjižnice, Dunaj; Georg Dobrovich, slikar, Dunaj; Susanne Stock-Michel, učiteljica, Dunaj; Dr. Ewald Krainz, psiholog, Dunaj; Mag. Christine Krainz, univ. asistentka, Dunaj; GR. Udo Manner, občinski odbornik SPÖ, Velikovec; Helle Rainer, otroška vrtnarica, Celovec; Helmut Fröhlich, študent, Dunaj; Hans Heiss, študent, Dunaj; Eva Krobath, prof, verouka, Celovec; Heinz Krobath, ev. župnik, Celovec.

Avstrija pospešuje gospodarsko sodelovanje z Vzhodom

Avstrija se podobno kot v zadnjih dveh letih — odkar stagnira in nazaduje obseg njenega eksporta v dežele OECD — tudi letos zavzema za nadaljnjo izgradnjo gospodarskega sodelovanja z vzhodnimi in jugovzhodnimi deželami Evrope. V povečani meri kot doslej pa se tudi trudi, da bi Dunaj razvila v resnično vozlišče trgovine med zahodno in vzhodno Evropo.

Za institutom, ki se na Dunaju že več let bavi z vprašanji sodelovanja z vzhodom in jugovzhodom Evrope, deluje že nekaj let tudi posebna banka, katere dejavnost je osredotočena prav na pospeševanje gospodarskega sodelovanja s vzhodnim evropskim območjem.

Ta banka, ki si je nadela ime „Centrobank", je združenje sedmih bank. Avstrija je v tem združenju zastopana z banko za delo in gospodarstvo, v kateri prevladujejo interesi avstrijske sindikalne zveze. Od vzhodno-evropskih dežel je v tem združenju zastopana le Bank Handlowy v Varšavi, preostalih pet bank pa ima svoje sedeže v Franciji, na Japonskem, v Siciliji, v Španiji in v Veliki Britaniji.

Centrobank na Dunaju deluje na treh področjih, na bančnem, industrijskem in na trgovinskem področju. Obseg kreditov, ki jih je na teh področjih lani podelila, je znašal 162 milijonov šilingov in se je nasproti 1974 povečal za 70 milijonov šilingov. Njen industrijski oddelek je lani pospeševal industrijske objekte na Poljskem, v Romuniji, Bolgariji in v Nemški demokratični republiki. Podobno pospeševanje v Sovjetski zvezi je še vedno na svoji začetni fazi. Trgovinski oddelek se bavi zlasti s trgovino agrarnih produktov, mineralij in kemikalij ter s kompenzacijskimi posli. Na teh področjih je lani Centrobank dosegla bilančno vsoto milijarde šilingov, letos pa bo svoj osnovin kapital zvišala od 56 na 80 milijonov šilingov.

Centrobank ima seveda tudi svoje probleme in svojo konkurenco. To konkurenco predstavlja zlasti koncern britanskih, švicarskih in zahodnonemških bank, ki ima svoj sedež v Luxemburgu. Ta koncern kontrolira vrednost 240 milijard dolarjev sodelovanja dežel OECD z vzhodnimi deželami in deželami v razvoju. Omenjenemu koncernu povzroča tačas največ skrbi razvoj zodolženosti dežel COMECON nasproti deželam OECD. Obseg te zadolženosti je od 5 milijard dolarjev 1974 lani narasel na 12 milijard dolarjev in s tem dosegel obseg 35 milijard dolarjev. Pred kratkim pa je investicijska banka COMECON v Moskvi dobila zagotovilo, da bo v svrho nadaljnjega razvoja industrializacije na evropskem kapitalnem trgu dobila nadaljnji kredit v višini 600 milijonov dolarjev.

Gledano v teh dimenzijah gospodarskega sodelovanja med Zahodom in Vzhodom, so šanse Centrobank in Dunaja, da postane vozlišče sodelovanja med Zahodom in Vzhodom vse prej kot zavidljive. (bl)

Južni Tirol: odpoved politiki majhnih korakov - le z velikimi se popravijo zamude!

„Tudi zadnjih pet minut pred dvanajsto uro mora enkrat biti mimo," je dejal južnotirolski deželni glavar in šef Južnotirolske ljudske stranke dr. Silvius Magnago na 25. rednem zboru te stranke in s tem mislil zadnji rok italijanski vladi, naj reši še neizpolnjena določila južnotirolskega paketa — po več letih zavlačevanja. Ultimat Južnotirolske ljudske stranke: če italijanska vlada ne bo do konca leta izvedla vseh zaščitnih določb paketa, bo izredni občni zbor presodil novo situacijo in ukrepe, ki bi našli eventualno svoj višek v ponovni internacionalizaciji južnotirolskega vprašanja.

V svojem govoru je Magnago med drugim dejal, da se italijanska vlada pri razpisu javnih mest ne drži sorazmerja med Nemci in Italijani: od trenutka naprej, ko je stopil v veljavo statut o južnotirolski avtonomiji, je bilo nameščenih do lanskega septembra vsega skupaj 1976 oseb v javnih službah, toda od tega le 10 odstotkov Južnotirolcev. Tudi se pri tem ni upoštevalo, v kolikor tisti kandidati sploh obvladajo nemščino.

Ko je stopil v veljavo statut o avtonomiji, je bil določen dvoletni rok za izdajo izvršnih določil. Ta termin pa je potekel že pred več kot dvemi leti, namreč 20. januarja 1974. Pa tudi v prvih dveh letih od podpisa avtonomnega statuta dne 20. januarja 1972 naprej bi se morale de facto oblasti držati narodnega proporca, vendar tega niso storile. Ta dejstva, pred katera je postavila italijanska vlada Južnotirolce, otežkočajo pogajanja. Treba je najti primerne izhode, da bi se ta krivica popravila. Kajti tako ustvarjenih dejstev manjšina noče akceptirati. Vprašanje je le, v katerem času naj bi bilo tako daleč, da bi bil etnični proporc uresničen.

Magnago je postal jasnejši: da se te zamude popravijo, je poleg majhnih korakov treba napraviti tudi velike korake. Najmanjši korak bi bil, da bi v bodoče namestili dve tretjini Južnih Tirolcev in eno tretjino Italijanov v javne službe. Največji korak bi bil, da bi vse dotlej, dokler ne bo doseženo potrebno sorazmerje, le Južnotirolci dobili javne službe. Zakaj? Tudi sedanja generacija naj bi bila deležna tega sporazumevanja in ne morda le ena od bodočih, je dejal južnotirolski deželni glavar. Magnago je nato poudaril, da so Južnotirolci bili doslej vedno pripravljeni za pogajanja in so celo privolili podaljšanju roka za izpolnitev določil avtonomnega statuta. „Toda tudi tistih zadnjih pet minut pred dvanajsto mora enkrat biti mimo," je dejal.

Šef južnotirolske VP Magnago je nato poročal o zadnjem pogovoru pri zunanjem ministru matične domovine Južnotirolcev, pri avstrijskem zunanjem ministru Erichu Bielki. Na priganjanje južnih Tirolcev je izrazila avstrijska vlada svojo pripravljenost, da se bo v Rimu zaradi tega pritožila in da bodo v teku tega leta vsa preostala določila rešena v soglasju z Južnotirolci. Kar se je po Magnagovih informacijah že zgodilo.

Če se pa določila po vsega skupaj triletni zamudi le bodo uresničila, potem naj bi v nekaj tednih moralo slediti ponovno — izredno — zborovanje stranke. Tam naj bi proučili, ali nadaljnjo zavlačevanje izpolnitve določil paketa ne pomeni preloma pogodbe.

Gospodarska negotovost narašča

V zadnjem tednu sta se gospodarsko-socialna negotovost prebivalstva na dvojezičnem ozemlju Koroške očitno povečali. Industrija tekstilnih strojev Zimmer v Žrelcu je sporočila, da bo znova znižala število zaposlenih, istočasno pa se je zaostril tudi položaj industrije lesonitnih plošč Leitgeb v Sinči vasi. In naposled se je kot tretje podjetje, ki — vsaj tako izgleda — svojim delavcem more plačati le znižane plače, pridružila industrija celuloze v Rebrci.

To vse skupaj ne bi bilo tako hudo, če bi se v istem času znova ne zaostril gospodarski položaj v Italiji. Italijanska lira je na kantu, vsled česar so se možnosti izvoza lesa, mesa in industrijskih izdelkov v Italijo zmanjšale na nič. To pa občuti koroško gospodarstvo bolj nego avstrijsko.

Italijanski državni dolgovi so presegli vrednost 280 milijard šilingov in Italija je morala medtem najeti pri Evropski gospodarski skupnosti nadaljnji kredit v višini 18 milijard šilingov za odplačilo obresti, ki jih je dolžna drugim kreditorjem. V takih okoliščinah je že začetkom marca italijanska vlada omejila deficit državne banke na 15.500 milijard lir. V tem času je italijanska banka razpolagala le še s kreditom v višini 5700 milijard lir.

Istočasno je italijanska vlada napovedala močno omejitev konzuma blaga, ki ga mora uvažati iz inozemstva. Ta omejitev pa prizadene avstrijsko gospodarstvo tembolj, ker je njegov izvoz v Italijo že lani nazadoval za skoraj 19 odstotkov na vrednost 10,4 milijarde šilingov. Letos bo gotovo nazadoval v isti meri, s čemer se bo avstrijski deficit v trgovini z Italijo, ki je že lani znašal blizu 3 milijarde šilingov, letos še povečal.

Mizerni gospodarski položaj v Italiji bo letos koroško gospodarstvo občutilo iz različnih vzrokov. Prvič zaradi tega, ker je Koroška na avstrijskem izvozu rezanega lesa v Italijo udeležena s 27 odstotki, pri čemer seveda ni upoštevan izvoz lesa v obliki hlodovine ali pa celuloze in papirja. Drugič zaradi tega, ker ima Avstrija na iz-

(Dalje na 3. strani)

V slogi je moč, zato VSI na demonstracijo

Zbor Gallus hoče dvigniti nivo še bolj

Na rednem občnem zboru mešanega zbora Jakob Petelin-Gallus, ki se je vršil dne 18. marca 1976, so bili tokrat prisotni častni gostje, dvorni svétnik dr. Joško Tischler, predsednik KKZ Lovro Kassl in tajnik Nužej Tolmajer.

Predsednik Peter Sticker je podal kratko poročilo o zborovski dejavnosti v zadnjih štirih letih. Naštel je najvažnejše pretekle nastope in gostovanja zbora od leta 1973 naprej. Pomembne točke so bile še: snemanje plošče pred odhodom v Ameriko v sezoni leta 1974 ter snemanje adventnih pesmi na radiu in odpošiljatev traka kot božično darilo v Ameriko.

Nato se je posebno zahvalil požrtvovalnemu pevovodju Jožku Kovačiču, skrbni blagajnici Marici Tischler, ki je edinstveno izvrševala svoje posle (m. dr. tudi korespondenco z ameriškimi funkcionarji), tajnici Mariji Gruškovnjak, odboru in tajniku KKZ za organizacijo vseh pevskih nastopov ter nenazadnje vsem pevkam in pevcem — posebno še voznikom iz oddaljenih krajev.

Pevovodja je temeljito razložil ves potek ne le preteklih zborovskih nastopov, temveč tudi vsa udejstvovanja v prid boljših stikov s kulturnimi društvi, skupinami ali osebnostmi.

Končno je še dognal, da se je menjavanje pevcev po ameriški turneji ustalilo in si želi še zanaprej isto angažiranost vsakega posameznika.

K načrtovanju za bližnjo prihodnost je poudaril, da naj velja trenutno prva skrb izdelavi nove plošče, za zborovski napredek pa predvsem „pridobitev lepega zvoka".

Blagajnica Marica Tischler je vzorno zabeleževala finančne premike (izdatke in dohodke) ter tudi skrbela za nakup vseh potrebščin, ki so bile in še bojo potrebne v teku časa. Letni obračun je pričal o natančnosti njenega dela, kar je preglednik Nante Pristovnik še oficialno potrdil.

Nato se je izvršila volitev novih odbornikov. Predsednik je ostal Peter Sticker, za podpredsednika je bil izvoljen Franc Podrečnik, tajnica je postala Veronika Kargl, blagajnica pa Marica Tischler.

V. K., zapisnikar

Tudi v Bilčovsu je 1 x 1 samo 1

Tudi na Gurah, kot upamo povsod po svetu, je 1 x 1 še vedno samo 1. Zadnjo soboto se je izkazalo to znova ob obisku pliberškega odra 73. Bilo je polno ljudi, izredno veliko mladine, ki so se — sam sem to zaznal z lastnimi očmi in ušesi — dodobra nasmejali in zabavali. Zabavali ob kabaretu, ki menad le ni v prav tej meri kabaretističen, kot kabaret mora in sme biti. Koroški Slovenci nimamo skorajda nikakršne kabaretistične tradicije, čeprav bi naše življenje nudilo snovi za kabarete še in še. Preveč smo bili privrženi tragični drami, orali smo raje v globine zamišljenosti in pobitosti. Šele tedaj smo zadovoljni zapustili odrsko prireditev, če smo se do kraja zresnili in smo videli v usodi tragičnega junaka nekaj samega sebe. V komediji smo videli bolj hopsasa kot tisto, kar je nameraval doseči véliki klasik starogrški Aristofan. Pa saj je Aristofan že starim Grkom, Atenčanom pa še prav posebno tako nasolil pamet s svojo politično komedijo, da so se pozneje raje odvrnili od njega in njegove sočnosti ter uprizarjali na „komičnem" odru to, kar velja še danes: razne zaplete v „meščanskem" življenju človekovem, kako se nekdo zgubi pa ga spet najdejo, zaplete, ki se po nekem čudnem pravilu razpletejo tako, da so naposled vsi srečni in veseli. No, in če niso morda že umrli, gotovo živijo še vsi srečni in zadovoljni. Sicer pa je smrt že nekaj „tragičnega".

Kabaret 1 x 1 = 1 ima gotovo svoje hibe. Lipuš jih je skušal nakazati, tudi drugi jih bodo ugotovili. Po drugi strani pa upodablja našo koroško farso zelo odkrito in ne zagrinja ničesar. Če pa pretehtaš to in ono, moraš — moje osebno mišljenje — priznati, da je le nekaj pozitivnega, da je dokaz ustvarjalnosti, življenja. Vsekakor je mnogo teže napisati komedijo oz. kabaret kot tragedijo. Naša koroška stvarnost bi nudila dosti snovi za kakega Aristofana iz naših vrst, morda se bo našel kdaj tudi kak koroški slovenski Ajshil, ki bo napisal našo Orestijo, z vso pretresljivostjo in vsemi človeškimi grozotami. Ko so gledalci odhajali, ni bilo videti potrtosti, češ pa spet vidimo, kako žalostno je vse. Če pa je kabaretistom uspelo vliti ljudem življenjskega optimizma, so s tem dosegli že ogromno. Nastop v Bilčovsu je to dokazal.

Pa še eno: Če kdo hoče slediti kabaretu v vseh podrobnostih in jih tudi razumeti, mora vsaj kdaj pa kdaj gledati televizijo, vsaj tedaj, če poročajo o Slovencih. Kar je menda tako zelo smešno, hihi . . .

ježek

30 let Stalno slov. gledališče Trst - in koroška želja

Visoko odlikovanje Socialistične republike Slovenije Stalnemu slovenskemu gledališču na današnji proslavi

Stalno slovensko gledališče v Trstu je uradno proslavilo 30-letnico svojega neprekinjenega povojnega dela v Trstu od 2. decembra 1945, ko se je prvič po osvoboditvi ponovno oglasila z odra sredi mesta slovenska njegova umetniška beseda.

Ob tej priložnosti je gledališče prejelo eno najvišjih odlikovanj matične domovine — Red zaslug za narod z zlato zvezdo in z njim priznanje za izjemno pomembno kulturno poslanstvo, ki ga že 30 let opravlja med Slovenci v zamejstvu in istočasno na področju, ki je stoletja stičišče dveh narodov in dveh kultur v srcu Evrope. Odličje je predstavnikom gledališča izročila delegacija Socialistične republike Slovenije ki sta jo vodila član predsedstva SRS in dosedanji predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti Josip Vidmar ter predsednik Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije Mitja Ribičič.

Proslava predstavlja pomemben dogodek v kulturnem življenju Slovencev v deželi Furlaniji-Julijski krajini; nič manjši, kot je bila sama obnovitev slovenskega gledališča v Trstu pred tridesetimi leti kot logičen rezultat kulturnega programa in zmage osvobodilnega boja. Nič manjši zato, ker je teh 30 in več let pomenilo za to gledališče nenehen boj, nenehno iskanje pravice, da se mu prizna kot eminentni, kulturni inštituciji slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, status, ki naj ustreza njegovemu pomenu, njegovi umetniški ravni in njegovemu poslanstvu. Bili so trenutki (in žal jih še ni konec), ko gledališču in celotnemu njegovemu kolektivu ni bilo lahko, ko se je zdelo, da ne bo mogoče več vzdržati, pa je tudi v takih trenutkih vsakokrat zmagala tista upornost, tista zavest odgovornosti do skupnosti, kateri je namenjeno, ki sta naše gledališče ne le ohranila, pač pa tudi umetniško dvigala do ugleda in ravni v slovenskem in tudi italijanskem gledališkem svetu, na katera so lahko danes upravičeno ponosni.

Za teh borbenih 30 let, za teh 30 let izjemne zvestobe umetniškemu, narodnemu in človečanskemu poslanstvu, si je Stalno slovensko gledališče zaslužilo visoko priznanje matične domovine. Priznanje svojega občinstva in slovenskih ter italijanskih gledaliških krogov že ima in se potrjuje iz sezone v sezono z rastočim številom zvestih obiskovalcev in z raznimi nagradami. Tudi priznanje deželnih in krajevnih dejavnikov že ima, manjka mu še priznanje države in z njim dokončna juridična ureditev in ekonomska varnost, ki sta nujen pogoj za njegovo nadaljnje življenje in umetniško rast.

Da bi še na to poslednje priznanje ne bilo treba čakati predolgo in da bi bodoča leta bila v eksistenčnem oziru lepša kot dosedanja, v umetniškem pa bogata novih potrjevanj, je ob današnji jubilejni svečanosti želja in voščilo gledalcev in vseh slovenskih ljudi Stalnemu slovenskemu gledališču in njegovemu zaslužnemu umetniškemu, tehničnemu in upravnemu kolektivu.

Koroški Slovenci pa imajo ob tridesetletnici Stalnega slovenskega gledališča dve posebni želji: prvič, da bi umetniki še večkrat počastili koroške rojake s svojim obiskom. Druga želja pa velja pristojnim avstrijskim oblastem, da bi čim prej tudi koroški Slovenci prišli do lastnega kulturnega doma. Celovškim mestnim politikom z Guggenbergerjem na čelu vsekakor ne bi škodoval kakšen obisk Stalnega slovenskega gledališča v Trstu. Videli nam-reč bodo, da takšen kulturni hram ni reprezentančni luksus ali pretirana želja manjšine, ampak predpogoj za uspešno, plodovito, sodobno in v bodočnost usmerjeno kulturno delo.

Gospodarsko negotovost ...

(Nadaljevanje z 2. strani)

vozu živine in mesa v Italijo v Avstriji najmanj isti delež. Tretjič pa zaradi tega, ker italijanski partnerji letos v Avstriji ne bodo kupili toliko industrijskih in tehničnih izdelkov kot so jih po navadi kupili.

Z drugimi besedami: avstrijski izvoz v Italijo bo — vsaj kar tiče Koroške — letos še bolj stagniral kot je lani. Lesa in lesnih izdelkov na tem trgu skoraj ne bo mogoče prodati, na drugi strani pa bodo Italijani še bolj kot lani silili s svojimi izdelki na avstrijski, posebno pa na koroški trg. Podjetja Zimmer, Leitgeb, Rebrca in drugi na italijanskem trgu ne bodo našli kupcev za svoje izdelke, italijanskega blaga pa na koroškem trgu ne bo manjkalo. (bl)

SPD Obir je dokaj aktivno

SPD Obir tudi v letošnjem letu razvija vidno aktiviteto. Treba je upoštevati, da je društvo mlado in da je v marsičem pač njegovo delovanje nekako „oranje ledine". Hvalevredna pa sta dva faktorja: prvič, mladi odborniki in funkcionarji (po večini maturantje) si prizadevajo s svojimi silami, dasi je predsednik drugače na Dunaju, druga člana Mirko Oraže in Ludvik Karničar v Gradcu. Torej razdalja ne predstavlja nikakršne ovire. Druga značilnost tukaj na Obirskem je, da ljudje radi in vselej v zadostnem številu prihajajo na prireditve, kar dandanes v razteleviziranem svetu ni povsod.

Tako je SPD Obir 29. februarja prvič priredilo sankarske tekme z nad šestdeset tekmovalcev-domačinov, pa tudi iz drugih kapelških doleh ter iz Kaple same, pa tudi iz sosednih Sel. V skupini mladink je „prisankala" prvo mesto Regina Smrtnik, pri mladincih Franc-Jožef Smrtnik, pri dekletih Emi Urh, pri moških pa Jaki Jerlih, za seniorje pa se je izkazal Jozi Stane. Najboljši izmed vseh pa je bil Jaki Jerlih, mladi Brečk iz Vobence. Nato je bil „maškeradni ples" prav tako v Kovačevi domači gostilni. Mladi kapelški ansambel „Spiders" je bil že zgodaj nared in je dobro godel za vse šeme in ne-šeme, za staro in mlado, za domačine in okoličane. Čez dvajset lepih nagrad je čakalo na dolgo vrsto šem, prva nagrada je bila celo fotoaparat.

13. marca zvečer pa so imeli na Obirskem literarni večer, katerega je Slovenska prosvetna zveza priredila skupno s SPD Obirjem. V gosteh so imeli literate, člane pododbora Društva Slovenskih književnikov Maribor. Med njimi ugledni Branko Rudolf, avtor humoristične pesniške zbirke Žvegla potepuhova; Slavko Jug-Kočevar, sodelavec Radia Maribor in priznani mladinski pesnik; pa še mlajša Teodor Lavrenčič pa Miroslav Slana. V Kovačevi gostilni se je nabralo lepo število ljudi od blizu in daleč. Navzoči so bili tudi štirje koroški pesniki oz. pisatelji: Andrej Kokot, Florijan Lipuš, Janko Messner ter Valentin Polanšek. Zlasti je bilo zelo veliko mladine. Zato so mariborski avtorji „napeli svoje strune" bolj na otroško-mladinsko literaturo. Zlasti je blestel Branko Rudolf, ki je nekaj pesmi podal kar na pamet, kar je menda redkost, da bi avtor znal kak svoj proizvod muze na pamet. Potem je obiskovalcem „nadrobil" celo vrsto šaljivih verzov iz svoje „Potepuhove žvegle" in je žel med publiko navdušen aplavz. Prav tako je Slavko Jug s toplino podal celo vrsto takih pesmi, ki jih tudi starejši poslušalec rad čuje, kajti tako se vsak nekako „pomladi in je spet v sončnem raju otroštva". Zato opredelitev v mladinsko — in splošno (odraslo?) — literaturo najbrž ne bo posrečen izraz. Kdo more reči, da se mu kaj „otroškega" ne bi dopadlo? Že znana avstrijska pisateljica Marija Ebner-Eschenbach je dejala, da človek ohranja čim večjo svojo popolnost, tem bolj jasno se spominja svojega otroštva. Literarni večer pa so občuteno okvirile pevke Obirskega ženskega okteta pod vodstvom Valentina Polanška. Res bo držalo, da peta pesem in brana (recitirana) usmerita srce v tiste sfere, kjer se vsakomur življenje in vsa vsakdanjost „milo stoži" in v vsakem raste ter se oplemenituje boljši človek — torej vzvišeni kulturni človek! To pa je najlepši uspeh, ki so ga mariborski pisatelji in obirske pevke nudili. Takih kombiniranih podvigov pa si gotovo vsi Obirčani želijo s centralnima kulturnima organizacijama še in še!

GRADEC

Na povabilo Kluba slovenskih študentov v Gradcu je predaval v sredo, 24. marca, Jože Wakounig o „Ugotavljanju manjšine in nemškem koroškem časopisju". Po predavanju se je razvila zanimiva debata o trenutnem političnem položaju na Koroškem in o zadržanju slovenskih organizacij. Debata je nanesla tudi na zadnje pogovore slovenskih zastopnikov na Dunaju in na osnutek zakona o preštevanju. V tej zvezi je osrednji tajnik NSKS Filip Warasch na kratko orisal razne točke tega zakonskega osnutka, ki je dokaz več, da vlada noče prikazati nikakršne dobre volje, da bi izpolnila člen 7 in zagotovila Slovencem osnovne življenjske pravice.

DOM v TINJAH

Od nedelje, 4., do četrtka, 8. IV.; 18.00 do 9.00

REVOLUCIJA EVANGELIJA

Duhovne vaje v nemškem jeziku za člane Spravnega rožnega venca

Voditelj: p. Petrus Pavliček OFM Cap., Dunaj

Od petka, 9. do nedelje, 11. IV. 15.00 do 12.00

MOČ IZ GLOBINE

Dnevi srečanja za študentke ter za mlajša dekleta od 16. do 18. let

Voditelj: dr. Andrej Kajžnik

V nedeljo, 11. IV.; 14.30 do 20.00

TINJSKI LITERARNI POGOVORI „ANGAŽIRANOST LITERATURE"

Referenta: Lev Detela in Florijan Lipuš

Vodja: Horst Ogris

Prireditelj: Dom v Tinjah skupaj s klubom Mladje

Od srede, 21. do nedelje, 25. IV.; 18.00 do 12.00

MALA POT K SVETOSTI

Duhovne vaje v nemškem jeziku za žene in može v duhu sv. Terezije Deteta Jezusa

Voditelj: p. dr. Maximilian Breig, Augsburg

ROMANJE V LURD

Od sobote, 8. maja 1976 do sobote, 15. maja 1976

Cena: šil. 2980.—

Prijave sprejema:

Dušnopastirski urad, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec

Solidarnostnega komiteja 9. aprila 1976!

Pliberški proračun: za ohranitev delovnih mest nič, za kulturo sprva premalo!

Polčas čudne pliberške koalicije je mimo: pred tremi leti, ko so socialisti doživeli pri občinskih volitvah poraz po celi deželi, je SPÖ tudi v Pliberku zgubila svojega župana. Docela po lastni krivdi: kajti pred tem je SPÖ tvorila koalicijo z Slovenci, tega pa se je naenkrat zbala, kakor tudi vsakega videza, da kooperira s Slovenci. V deželnem merilu so socialisti valili krivdo za izgubljene volitve na deželnega glavarja Simo, češ da je delal preveč manjšini naklonjeno politiko, predvsem ko je postavil (maloštevilne) dvojezične napise. V Celovcu, Šmohorju, Beljaku, pa tudi po drugih krajih, ki niso imeli dvojezičnih napisov, pa so socialisti kljub temu utrpeli jasne izgube. Da je bil glavni vzrok za izgubljene volitve predvsem v pomanjkanju demokratične drže socialistov predvsem pri zložitvi občin, tega se SPÖ ni hotela zavedati. Zato so začeli voditi politiko-proč-od-Slovencev. Raje so n. pr. ravno v Pliberku zgubili župana, kot da bi ga ohranili s slovensko pomočjo. Torej je pri volitvah župana (enkrat so jo morali ponoviti) glasoval del socialistične frakcije za kandidata ÖVP Moryja in le simbolična kopica za lastnega kandidata Kristana. Odkupnina: razen župana je morala ÖVP oddati vse svoje ljudi v občinskem predstojništvu socialistom. V sporazumu med obema strankama (ki seveda pomeni norčevanje iz demokracije in volje volilca) pa je tudi točka, po kateri bi se omogočalo gospodarjenje s tem, da obe stranki vsako leto privolita proračunu.

Zaradi tega na zadnji občinski seji, kjer se je sklepalo o proračunu za tekoče leto, ni bilo prave napetosti. Uvodoma je po en zastopnik vsake frakcije v okviru nekakšne „generalne debate“ podal načelne misli o proračunu. Za slovensko frakcijo (Enotna lista) je govoril občinski odbornik Jože Partl — v slovenščini. V izvrstno pripravljenem govoru je spomnil na to, da je polovica obdobja te čudne pliberške koalicije mimo. Ta koalicija je od vsega začetka bila za botra nemški nacionalizem. Zdi se, da je tak nacionalizem potreben, da se s tem odvračajo misli volilcev od dejanskih problemov, ki tarejo občino. To so: da je v tem proračunu najmanjša dotacija za kulturo v tej mandatni dobi, da v proračunu ni nobene postavke za ohranitev delovnih mest, in prav tako nič za pospeševanje gospodarstva. Partl je ugotovil, da koaliciji ni uspelo, da bi dvignila gospodarski položaj vsaj na poprečno raven Koroške. K posameznim referatom je dejal, da je tržni referat postal znan preko koroških meja, ko je dovolil le nemške lepake v Bleiburgu. H kulturnemu referatu je pripomnil, naj bi ta skrbel sprva za kulturnost v tej, občinski hiši: med slovenskimi izvajanji občinskega odbornika Partla je namreč zapustilo več odbornikov sejno sobo: socialista Ravnjak in Tschuschnig (sic!) ter Gunzer od ÖVP. Podpora kmetijstvu, ki je že doslej bila smešna, je postala še smešnejša.

Na sporedu je bila pravzaprav le ena sama točka — proračun. Ta pa je bila razdeljena na 10 skupin. K vsaki skupini je predaval eden od občinskih očetov — nekaj edinstvenega za Koroško. Skupina 0: župan n. pr. dobi 217.700 šilingov za svoj posel, poleg tega še 23.000 za reprezentanco. Skupina 2: slovenski občinski odbornik Kert je dejal, da bo njegova frakcija pritrdila le tedaj tej točki, če se pod poglavjem „ljudska knjižnica“ diferenca med dohodki in izdatki uporabi za nakup slovenskih knjig (4800 šilingov). Poglavje 3: vsa kulturna društva skupaj naj bi dobila le 20.000 šilingov. Pod istim poglavjem (umetnost, kultura, kultus) pa je bilo 13.000 šilingov namenjenih za božično drevo občine. Občinski odbornik Kumer (slov. Enotna lista Pliberk) je opozoril na to, da bi bilo treba gojiti v občini tudi prireditve, ki bi služile sožitju med obema narodoma. Šef frakcije EL Trampusch pa je dejal, da bo njegova frakcija odklonila to sramotno točko, če se ne povišajo subvencije kulturnim društvom. Slednjič so le odobrili na predlog EL 40.000 šilingov za kulturna društva.

Trampusch je opozoril tudi na to, da imajo druge občine večje primanjkljaje v proračunu in pogrešal „korajžo za deficit“.

Ker pomeni sedanji način pospeševanja tujskega prometa tudi pospeševanje germanizacije, je EL po utemeljitvi občinskega odbornika Kerta odklonila to točko.

Slovenski frakcijski šef Trampusch je načelno ugotovil, da je krivično, če dobi davek na vsoto plač tista občina, kjer je delojemalec zaposlen. Zaradi tega je sprožil predlog, naj bi ta davek dobile tiste občine, kjer delojemalec stanuje. Kajti občine, ki nudijo zaposlitev, so tako ali tako že močnejše in bogatejše.

Pod črto: Redni proračun je izenačen in znaša 23.820.700 šilingov. Za industrijo nič, za ohranitev delovnih mest nič. Namesto podjetja, ki ne bi škodovalo okolju, kot je to Gorenje, večina v občinski sobi raje vidi taka podjetja, ki onesnažujejo okolje, kot n. pr. tovarna čopičev . . .

Občni zbor posojilnice Ločilo

Minuli petek, dne 26. marca 1976, je imela Hranilnica in posojilnica Ločilo svoj redni občni zbor, katerega se je udeležilo lepo število članov. Poseben pozdrav na tem občnem zboru je veljal poslevodečemu podpredsedniku Zveze slovenskih zadrug v Celovcu dr. Mirtu Zwittru.

Hranilnica in posojilnica Ločilo se je ustanovila pred skorajda osemdesetimi leti kot Hranilnica in posojilnica Št. Lenart pri Sedmih studencih. Po vojni jo je nekaj časa vodil pokojni župnik g. Starc, nato je poslovala v zadrugi na Brnci in ima od leta 1970 svoj sedež na Ločilu, vsled česa je bila preimenovana v Hranilnica in posojilnica Ločilo.

Na občnem zboru so se odobrili računski zaključki za zadnja leta, sklepalo se je o uporabi dobička, vršile so se volitve v upravni in nadzorni odbor, ki pa niso prinesle nobene posebne spremembe. Slednjič se je spremenilo ime tvrdke in se imenuje sedaj samo še „Posojilnica Ločilo“.

Poslevodeči podpredsednik Zveze slovenskih zadrug je bodril odbornike k složnemu sodelovanju. Promet in bilančna vsota naj bi se v naslednjih letih razmahnila. Zlasti novi poslovodja Janko Oitzl naj bi bil na mestu in se potrudil za pridobitev novih članov, zlasti pa še za vlagatelje.

Po občnem zboru se je pogovor vrtel zlasti okrog poslovnih vprašanj, ki se porajajo v zvezi z razširitvijo prometa. Hranilnica se je doslej bavila in preživljala z menjavo tujega denarja, zanemarjala pa je ostale bančne posle. To naj se v naprej spremeni, da ne bo ostalo pri napisu „banka“, temveč bo kot taka tudi ustregla današnjim denarnim potrebam in razširila svojo ponudbo na kreditnem sektorju.

Rojake, ki pa se peljejo čez Koren v Jugoslavijo ali preko Vrat v Italijo, pa pozivamo, da obiščejo v poslovalnici Posojilnico, ki je v gostilni „Wurzenpaßgrill“ na Ločilu.

SLOVO OD MECKARJEVEGA OČETA NA BRDU

Na praznik svetega Jožefa smo se poslovili od rajnega Florijana Krieberja, pd. Meckarjevega očeta na Brdu. Po dolgi in težki bolezni ga je Bog poklical v večnost. Kmalu bi dopolnil 87 let. Bil je vedno zvest narodu in Bogu.

Pokojni oče je bil približno 30 let organist in požrtvovalen pevovodja naše farne cerkve. Z velikim veseljem je izvrševal to zahtevno službo ter prepeval in igral v večjo čast božjo in veselje vernikov. Domači dušni pastir Rudi Safran se je pokojnemu očetu in organistu zahvalil za vso njegovo požrtvovalnost in vneto ljubezen, s katero je olepševal božjo službo in mu zaželel bogato plačilo pri Bogu. Cerkveni pevci so se poslovili od bivšega organista pri mrtvašnici, na pokopališču in pri sveti mašizadušnici, z ganljivimi žalostinkami. V veliko veselje in pomoč bo pokojnemu očetu, da so sorodniki darovali mesto venca na grob za cerkev in sta naročili družini Hebein in Vospernik gregorijanske svete maše. To je hvalevredno in posnemanja vredno dobro delo.

Blagi oče, počivaj v miru in uživaj večno veselje pri Bogu! Sorodnikom iskreno sožalje in hvala za ljubezen in potrpljenje, ki ste ga izkazali blagemu očetu na bolniški postelji!

SINČA VAS

(Franc Starc — 90-letnik)

Preteklo nedeljo, 28. marca 1976, je v krogu svoje družine praznoval pri popolnem telesnem in duševnem zdravju izredno redek jubilej, 90-letnico.

Rodil in vzrasel je v številni kmečki družini na Proboju, južno od Škocijana. Zato je moral tudi že v mladih letih s trebuhom za kruhom. Med drugim je služil še za voznika pri menihih v Št. Pavlu in v nekdanji pivovarni Nagele v Velikovcu. Tako je najbrž Starčev oče še edini živeči voznik, ki je še s konji vozil vino in drugo blago preko Jezerskega in Ljubelja. Ko pa je Leitgeb v Sinči vasi sezidal žago, je bil eden prvih delavcev in ostal tam do svoje upokojitve. Zdaj pa živi s svojo ženo pri sinu Hanzeju v Sinči vasi in še vedno pridno hodi v les in skrbi, da je pri hiši dovolj drv preko vsega leta.

Žilavemu jubilantu želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih poletij!

ZA TISKOVNI SKLAD SO DAROVALI:

Škofič Jakob, Loče	100.—
Trunk Franc, Zuzalče	100.—
Reichmann Roza, Lipa	100.—
Neimenovana, Brnca	100.—
Kriegl Niko, Zahomc	100.—
Zwitter Alojz, Bistrica na Zilji	60.—
Obilčnik, Leše	50.—
Arneitz Franc, Sp. Borovlje	50.—
Novak Rezka, Malenice	50.—
Ravsch, gostilna, Sp. Borovlje	50.—
Mikl Janez, Pečnica	50.—
Sticker Peter, Pečnica	50.—
Ressman Johan, Zg. Borovlje	50.—
Samonig Karel, Marija na Zilji	50.—
Aichholzer Ana, Ulmat	50.—
Šturm Blaž, Lipa	50.—
Šimenc Marija, Ulmat	50.—
Piček Marija, Št. Lambert	50.—
Schuster Franc, Rožek	50.—
N. N., Rožek	50.—
Doujak Marija, Šmartin	50.—
Simonitsch Marija, Vodiča vas	50.—
Robič Pavla, Zuzalče	50.—
Wutte Mihael, Zilska Bistrica	50.—
Hrobath Joško, Št. Lenart	50.—
Wiegele Johan, Zahomc	50.—
Gabriel Marija, Leše	45.—
Pipp Mihael, Bistrica na Zilji	40.—
Triesnig Šimej, Loče	30.—
Kargl Valentin, Bače	30.—
Truppe Gašpar, Ločilo	30.—
Jurič Neža, Malenice	20.—
Ressman Jožef, Pečnica	20.—
Mikl Jožef, Zg. Borovlje	20.—
Ropač Marija, Dule	20.—
Kraiger Franc, dr., Rožek	20.—
Tarman Valentin, Pogorije	20.—
Kravanja Judita, Malošče	20.—
Valentinič Uršula, Malošče	20.—
Klampferer Anton, Zagoriče	20.—
Gallob Anton, Zagoriče	20.—
Warum Johan, Zagoriče	20.—
Müler Johan, Vodiča vas	20.—
Miki Joško, Št. Lenart pri 7 studencih	20.—
Pichler Rudi, Gorpiče	20.—
Wutti Franc, Ločilo	20.—
Ojcl Franc, Zg. Breg	20.—
Pipp Lukas, Bistrica na Zilji	20.—

PRIREDITVE

„GLUHA TETA“
igra, nastopijo domači igralci
Prireditelj: SPD Obir
Kraj: Obirsko, gostilna pri Kovaču
Čas: sobota, 3. 4., ob 19.30

„POČENI PRSTAN“
Igrajo: igralci KPD Šmihel
Prireditelj: KPD Šmihel
Kraj: farna dvorana Šmihel pri Pliberku
Čas: nedelja, 4. 4., ob 14.30
Prireditelj: Farna mladina Vogrče
Čas: nedelja, 4. 4., ob 19.30
Kraj: farna dvorana Vogrče

CVETJE V JESENI
slovenski film, predvaja SPZ
Prireditelj: SPD Malošče
Kraj: Malošče, hotel Gallob
Čas: nedelja, 4. 4., ob 14.30

PEVSKI KONCERT
Nastopata: Slovenjgraški oktet in instrumentalni ansambel Drava
Prireditelj: Pevsko društvo Jakob Petelin-Gallus
Kraj: Dom glasbe v Celovcu, srednja dvorana
Čas: četrtek, 8. 4., ob 19.30

VIGREDNI KONCERT
Prireditelja: SPD Edinost Pliberk in mešani zbor Podjuna
Nastopajo: zbor graških študentov, moški zbor SPD Edinost in mešani zbor Podjuna
Kraj: Pliberk, pri Schwarzlu
Čas: sobota, 10. 4., ob 20. uri

OBČNI ZBOR SPD TRTA
Kraj: pri Rutarju v Žitari vasi
Čas: nedelja, 28. 4., ob 14.30
Po filmu predvaja SPZ mladinski film „Pastirci“

„GORENJSKI SLAVČEK“
Operna predstava v mestnem gledališču v Celovcu
Gostuje: ansambel Opere SNG Ljubljana
Prireditelj: SPZ
Čas: nedelja, 25. 4., ob 15. uri

KKZ organizira obisk v Ljubljansko opero

Krščanska kulturna zveza v Celovcu organizira obisk operne predstave „Don Carlos“ G. Verdija, v torek, 13. aprila 1976, ob 19.30 v Ljubljanski operi.

Avtopodteje Sienčnik bo vozilo iz Dobrle vasi (Sienčnik) ob 16.00 in iz Celovca (Mohorjeva) ob 16.30.

Prevoz in vstopnina znašata 100.— šilingov.

Prijave sprejema Krščanska kulturna zveza, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec, tel. 0 42 22 / 8 43 58.

Zadnji rok prijave je petek, 9. aprila 1976.

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 84 3 58. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce št. 2, 9065 Žrelec. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

Stefan Hasse

gradbeni mojster
gradbeno podjetje za vrhtalno in talno gradbo
Betinja vas/Weitendorf 27
9122 Škocijan/St. Kanzian
tel. 0 42 39/518 oz. 579

VLJUDNO SI DOVOLJUJEM NAZNANITI

OTVORITEV SVOJEGA GRADBENEGA PODJETJA

ZA VRHTALNO IN TALNO GRADBO
TER GRADBO Z JEKLOVIM BETONOM

Povezovalna vloga „Intart" treh dežel

Devet prireditev skupne razstave umetnikov Slovenije, Koroške in Furlanije-Julijske krajine z imenom INTART je viden uspeh. Vztrajno vrsteče se razstave govore tedaj o vztrajni želji ustvarjalcev vseh treh dežel, da se spet in spet srečujejo ter se v plemenitem tekmovanju pomerijo vsakič pred drugim občinstvom. V teh različnih kritičnih preskusih so skušali uvideti lastni položaj in kar se da natančno kvalitetnost svojega dosežka tako posamezniki kot skupine, ki predstavljajo zaokrožene regionalne skupnosti. Ob tej izrazito umetniški prireditvi pa že od samega začetka ni bilo mogoče prezreti njenega političnega pomena. INTART je nastal iz volje po odpiranju in sodelovanju med tremi narodi, ki jih je zgodovina postavila drugega ob drugega in mednje vsadila trpke spomine. Velika želja umetnikov in prirediteljev v vseh treh deželah je bila, da bi vsaj na umetnostnem področju poskušali preseči to zgodovinsko trpkost in se prijateljsko sporazumeti z najuniverzalnejšim jezikom — z likovnostjo. Verjeli so, da bodo utrli pot sporazumevanja tudi na druga področja in to tem bolj, kolikor bolj so si želeli seči daleč s svojim umetniškim sporočilom. Treba je priznati, da je to iskreno hotenje našlo precejšnje razumevanje; mnogi ustvarjalci iz različnih okolij so se redno iz leta v leto seznanjali z aktualno umetnostno tvornostjo treh dežel in se pustili vplivati poleg močnih, širših mednarodnih umetnostnih tokov, tudi od številnih smeri umetnikov, delujočih v bližnjem sosedstvu, s čimer se na nek način še vedno manifestira kulturna členjenost, prehodnost področja s Severa na Jug — stoletna uklenjenost v iste regionalne konstante. To je vendarle poglavitno spoznanje, tisto spoznanje, ki daje potrdilo ne le prireditvi, kot je INTART, temveč osmisluje delovanje umetnikov v lastnih regionalnih, s tipično krajino označenih okoljih ter postavlja izražanje s termini okolja za pomembno merilo pri kritični presoji umetniških izdelkov.

Novejši čas je dal umetnikom na voljo izredno število formalnih prijemov in nič manj tehnologij. V tem gre resda za določeno poenotenje likovne govorice, vendar nikoli do te mere, da bi se v pristnem, prepričljivem umetniškem dosežku izgubila sled okolja, iz katerega njegov ustvarjalec izhaja. To je bistveni prispevek devetih razstav INTART k spoznanju o vrednosti in pomenu prostora, ki ga ta prireditev prekriva.

Kar zadeva letošnjo udeležbo umetnikov iz Slovenije, je mogoče takoj opaziti, da gre med njimi za precejšnje razlike, tako glede generacijske pripadnosti kot glede usmeritve. Zato je nesmiselno iskati skupni imenovalec med njimi, pač pa se je vredno ozreti po generacijah in v njih okvirih razločiti temeljne nagibe. Na razstavi ni nobenega starejšega umetnika, ki bi svoje ustvarjenje začel že pred vojno; najstarejši razstavljalci sodijo v srednjo generacijo, ki se je začela uveljavljati v petdesetih letih. Med mladimi ni velikih razlik v letih; po številu nastopov in po uspehih pa že lahko razločujemo mlajše od najmlajših. Za starejše je značilno, da izhajajo bodisi od figure bodisi krajine in ti dve izhodišči sta v njihovih delih še navzoči. Likovno sta močno preinterpretirani, ponekod do abstrakcije. Očitno gre za daljši razvoj, brez velikih zarez, ki je dal zrela dela, vredna posebne pozornosti. Odlikuje se slikarski del s svojo barvitostjo. Že nekoliko mlajši ustvarjalci so šli po drugih poteh kot njihovi predhodniki. V času njihovega stopanja v umetnostno življenje je bila v ospredju novokonstruktivistična raziskava pa tudi raziskave drugih vidnih medijev in celo konceptualistični poskusi. Sledovi tega so pri njih še zdaj opazni pa tudi pri nekaterih najmlajših. V tej luči je vredno opozoriti na predstavljeno kiparstvo in grafiko; v zadnji še na posebno zvrst, vplivano po fotografski satiri. Mladi in najmlajši kažejo še vse različnosti v smereh, v katerih zastavljajo svoje ustvarjalno delo. Še vedno gojijo nekatere vidike figuralike in nove figuralike, informela, novega ekspresionizma itd. V svojem poznavanju obrti so se hitro izpolnili; zdaj pa jih čaka trši del: boj za novo likovno osvojitev lastnega okolja.

Za ženo in dom

KAKO ZBUJAMO OTROKA

Zaspanè v družini

Dokler je otrok star manj kot sedem let, se zbuja z rano zoro in ptičjim petjem, ob nedeljah pa spravlja starše ob vse živce.

Ko pa začne otrok hoditi v šolo, iznenada odkrije, kako sladko je jutranje spanje. Noče iz postelje. In vsako jutro se v družini začne s tragedijo, prepirom in živčno vojno.

Samo 30 odstotkov otrok vstaja zjutraj z nasmehom na ustnicah in veseljem v očeh. Ne veselite se prezgodaj, če imate doma tako izjemno bitje. Otroci se razvijajo, spreminjajo in pri šestnajstih bo nemara tudi vaš otrok zaspanec brez primere.

Znanstveniki so ugotovili, da je pri šolarjih in mladostnikih jutranji spanec globlji in lepši kot pri mlajših otrocih. In: fantje potrebujejo več spanja kot dekleta.

Kako zbujamo otroka? Zjutraj se mora najprej znajti in zavesti, kje pravzaprav je. Posebno otroci do dvanajstega leta starosti imajo težave, preden se znajdejo in docela zbudijo. Dokler pa se ne zbudijo, kratko malo ne morejo pojesti zajtrka, pa če mati še tako rohni ali moleduje. Če ga kljub temu pojejo, jim obleži v želodcu kot svinčena kepa.

Otrok naj se večkrat pretegne, kolikor more. To pomaga, hitreje se bo prebudil.

Prebujajoč učinek imajo tudi prijetne vonjave iz kuhinje (kakav, kava, ocvrta jajčka) in mraz (odprto okno, hladna prha).

Tiho prigovarjanje in božanje glave pa uspava in zato naj matere zjutraj ne bodo nežne.

Jutranji spanec najlaže nadomestimo, če gremo zvečer zgodaj spat. Mati naj bo zvečer odločna pa ji bo zjutraj laže.

Ko boste zjutraj spet bili živčno vojno s svojim zaspanetom, ne obupujte. Zaspan otrok ni lena črna ovca v družini, ampak čisto normalen človek, ki mu življenje še ni treba jemati z vso odgovornostjo!

KAKO SKRBIMO ZA LONČNICE

Zeleno stanovanje

Zima je tudi za sobne rastline čas trdih preizkušenj. Svetlobe je premalo, toplote preveč, vlaga je nezadostna. Ni čudno, če lončnicam odpadajo listi in če je njihova podoba kmalu prav klavrna. Seveda pa je za vsako zlo zdravilo in tudi lončnicam lahko pomagamo, če hočemo.

Najprej se vržemo v stročke. Kupimo navaden sobni toplomer in higrometer za merjenje vlage v zraku. Namestimo jih v sobo, kjer imamo polico z lončnicami. Če bosta toplomer in higrometer kazala ves čas približno enako stanje, bodo rastline srečne in zadovoljne. Nihanj namreč ne prenesejo. Pa tudi mi se bomo v stanovanju bolje počutili, če bosta toplota in vlaga primerni. Naša koža trpi, če smo v prostorih s suhim zrakom.

Toda človek ima noge, in če ga zaboli glava, gre lahko na svež zrak. Rastline pa so prikovane v svoje lončke. Proti prašnemu in suhemu zraku se bojujejo s pospešenim oddajanjem vlage, dokler je še imajo kaj v listih. Sčasoma pa listi porumenijo in poganjki ovenejo. Rastlina je porabila svojo zalogo vlage. Pred našimi očmi se bo posušila. Pri tem pa bi ji zlahka pomagali, če bi poskrbeli za boljši zrak v stanovanju.

Odstotek vlage v zraku zvišamo, če na okensko polico med lončke rož postavimo posode z vodo. Rože zalivamo dvakrat na teden. Pri rastlinah z velikimi listi uporabimo včasih tudi vlažilec, s katerim nabrizgamo vodo na liste.

Primeren razpored rastlin

Če sklenemo uspešno gojiti lončnice, moramo v zimskih mesecih paziti še na nekaj drugega. Na pravilno razvrstitev. Nekatere rastline imajo pozimi rade toploto (18 do 24 stopinj), druge bolje uspevajo na hladnem (12 do 16 stopinj). Katero rastlino postavimo kam? V hladnih, nekurjenih sobah naj prezimijo sobna smreka, arankvarija, asparagus, aspidistra, azaleja, bršljan, oleander in podobne rastline. Vlaga naj bo od 40 do 70 odstotkov pa bo zimsko spanje rastlin zdravo.

V toplih, prijetno kurjenih prostorih, na svetlobi in pri normalni vlažnosti zraka bodo uspevale gloksinije, na senčno in vlažno mesto ob oknu pa postavimo usambarske vijolice. Tudi božični kaktus bo za takšno okolje hvaležen in bo pognal številne popke.

Nekaj več stopinj toplote prenesejo bromelije in sobne palme. Tudi filodendron in gumijevec imata rada toploto in vlago. Najbolje je, če razpostavimo okrog cvetličnega lončka posode z vodo, ki bo izhlapevala in vlažila liste.

Če je soba suha in če stoji pod oknom radiator, postavimo na okensko polico sanseverijo, ki ima usnjato površnico in prenese celo do 30 stopinj, ne da bi se izsušila. Tudi agave in kakteje nimajo nič proti vročini. Vendar ne smemo pozabiti na redno zalivanje.

LEV DETELA: (26. nadaljevanje)

Koroški pesniki in pisatelji

V pesmi MOJA POT govori Kokot spet o svojem izvoru.

Značilno za Kokota je, da preprostost okolja, pašniki, gozdovi, stezice, živina in narava pomenijo zanj nekakšno ideologijo moralnega izhodišča. Velike ceste moderne civilizacije pokrije Kokot s „črnim asfaltom", kar je zagotovo negativen, pejorativen pojem. Črna barva je barva žalosti, groze, obupa, nazadnjaštva, noči, je zato vsekakor nekaj negativnega. Pesnik se ne more identificirati s „črnim asfaltom", ne, njegovo življenje so konji in smreke domače narave. Zanimivo je, kako zna avtor spretno prenesti in preplesti pojme tehnike, oziroma civilizacije, s krogotokom naravnega okolja, iz katerega izhaja. Kokotov semafor je sonce. Semafor je gotovo moderen, tehnični izraz, medtem ko je beseda sonce ena najosnovnejših človeških besed. Vampi goved se na isti način spajajo z avtorjevo „notranjo uro". Tu se spomnimo na pastirjevanja, na pašnike in livade, na hleve z mukajočo živino in podobno. Avtor pozna tudi posebna križišča. To niso križišča sredi velikih mest, sredi hrupnega prometa in bencinskega smradu, temveč križišča sredi miru narave, sredi velike tišine naših gora in gozdov, križišča iz vrhov storžastih smrek, tam v zelenju gozdov domačih.

Naše dosedanje ugotovitve lahko v strnjeni obliki potrdi pesem DOMU iz prve Kokotove pesniške zbirke:

Zapustil sem te
in hodim po tujem svetu.

Vzel sem prgišče
tvoje zemlje,

da se v sili
zakopljem pod njim.

Pesnik torej DOMA v resnici ne more zapustiti, DOMU ne more ubežati. Spremlja ga tudi po tujih krajih. Vsaj prgišče domače zemlje rabi, da se lahko v njej razživi in ob nevarnosti v njej utopi.

Nadaljnji Kokotov pesniški razvoj kaže, kako avtor začenja svoje preprosto naravno in duhovno izhodišče intelektualizirati. Pesmi mu postajajo vedno bolj miselne, često zaradi nerazrešenih osebnih in narodnih problemov tudi pesimistične.

Vsesplošna prisila, divje nasilje, oblastništvo, ki ne dopušča več nikakršnega prostora, kamor bi se še zatekel, rodi v pesniku oster in izrazit PROTEST, ki ga spremlja na vseh novejših literarnih postajah in ga več ne zapusti. Sploh je značilno, da je protest, da je protestirajoča, protestna poezija glavna značilnost sedanjega Kokotovega pesniškega ustvarjanja.

Vendar pa se je ta protest pri Kokotu že razmeroma zgodaj pojavil. Že leta 1969, v prvi pesniški zbirki ZEMLJA MOLČI, je Kokot objavil več verzov upora, zadnja pesem v tej zbirki pa ima naslov, ki bi ga danes mogli imenovati programatični naslov, saj se le-ta glasi PROTEST.

Tu je viden nekak VSESPLOŠNI UPOR, upor, ki bi znal biti tudi destruktiven, samoogrožujoč. V drugi pesniški zbirki URA VESTI, ki je izšla leta 1970 v Celovcu, Kokot svoje pesmi miselno poglobi. Hkrati pa sedaj te pesmi večkrat izgubijo prvotni naivni čar, večkrat postanejo premalo intenzivne abstraktne formule. Istočasno pa pesnik svoj prvotni, zelo obširni in nekoliko abstraktni protest, naravna v jasni protest ogroženega rodu. Iz nezavesti dozori pesnik postopoma v jasno zavest.

Na eni strani rojeva dejansko stanje v pesniku nemir in žalost, tako da so tudi pesniška razmišljanja žalostna. Po drugi strani pa vera v domačo besedo rojeva v pesniku tudi optimistično voljo do življenja.

Dejansko stanje vzpodbudi v Kokotu v naslednjih dveh pesniških izdajah, v PESNIŠKEM LISTU, ki je izšel pri Založništvu tržaškega tiska v Trstu in pri založbi Lipa v Kopru leta 1972 v skupnem izdanju, in v pesniški zbirki ČUJTE, ZVONOVI POJO, ki je izšla leta 1972 pri kulturno-umetniškem klubu Tone Čufar na Jesenicah, tem izrazitejši protest, a tudi resignacijo in obup. Velikokrat je to poezija trpkosti, groze in strahu, poezija mrtvaških zvonov, ki pa na dnu srca vseeno upa in pravi: Je zarohnela resnica našega izvora.

Konfliktna družbena, politična in narodna situacija, to nerazčiščeno stanje nepomirjenih duhov, rodi v Kokotu posebno vrsto upora, v pesniški obliki povedani duhovni protest.

Napak pa bi bilo misliti, da je Kokot politik. Ne, Kokot je predvsem umetnik, literat, toda literat, ki mu ni vseeno, kakšna je in kakšna bo usoda njegovih sorojakov, njegovega naroda, jezika in dežele, v kateri živi.

Nastala je strogo humanistična poezija, ki ne psuje, zmerja in natolcuje in še na druge načine sramoti nasprotnike, Kokotova poezija je predvsem poezija prizadetega, razbolelega, razočaranega človeka, ki predvsem ugotavlja stanje stvari in se, ves pretresen, sprašuje, kam naj pelje pot nerazuma, neumnosti in bolnih čustev.

Predvsem pa Kokot piše nekakšen DNEVNIK dogodkov, nekak seznam tragičnih dejstev in pripetljajev, ki so vsekali ravno v srce koroške dežele.

Rekli smo že, da je Kokot predvsem avtor, pesnik, ustvarjalec. Tudi literatura se nam najprej pokaže kot nekaj narejenega, urejenega, formiranega, ustvarjenega. Literatura, pisanje, pesništvo je najprej čisto konkretno tehnično dejanje, ki pa potrebuje za izpeljavo dober duhovni prednačrt. Svojo duhovno misel ali zamisel pa mora avtor, pesnik, prozaist, dramatik ali esejist šele izvesti, uresničiti, realizirati. Pri uresničenju se literat poslužuje JEZIKA. Tega obdeluje in predeluje, kot da bi bil kak material. In res, za pesnika, za besednega ustvarjalca, je jezik res material. Kot se običajni, navadni obrtnik pri izdelavi svojih predmetov, svojih izdelkov poslužuje najrazličnejših materialov, usnja, če je čevljar, lesa, če je mizar, opeke, kamna in cementa, če je zidar, tako se posebni, duhovni obrtnik, pisatelj, poslužuje pri ustvarjanju literarnih izdelkov jezika. Drugi umetniki, to je čisto jasno, uporabljajo zopet drugačne materiale. Kipar na primer kamen, les, bron, glino, slikar barve in glasbenik tone, zvoke in šume.

(Dalje prihodnjič)

Pismo zaljubljenega fizika

Mlada Abby je po dolgem času obiskala svoje starše v Springfieldu in preživela pri njih štiri čudovite dni. Veselje ob tem, ko je spet dihala tisto toplo vzdušje v domači hiši, kjer je bilo še vedno toliko spominov na zgodnja leta njene mladosti, to veselje je kalila le misel nanj, misel, kako zelo ga vsak dan bolj pogreša.

Brž ko je po vrnitvi v Chicago nestrpno zaklenila za seboj vrata svojega stanovanja, je s kupa pošte, ki ga je bila v velikem pričakovanju vzela iz nabiralnika, začela razbirati pisma, časopise, prospekte in račune, dokler ni zagledala pisma z njegovo pisavo. Dolgo je gledala tako znane ji oglate vijuge in morala se je nasmehniti, ko se je spomnila, kako težko se Richard pripravi do tega, da napiše kako zasebno pismo.

A vse je drugače, če si zaljubljen. Če si zaljubljen fizik. In New York je tako daleč od Chicaga.

*

Moja Abby. Ljubim te.

Četrti dan newyorškega kongresa fizikov je že skoraj minil, in pomisli, še nobeden se ni opil. Prav gotovo te bo veselilo, če ti povem še to, da se udeležujejo kongresa le štiri ženske, same priletne profesorice, tako da ti zastran moje zvestobe res ni treba biti v skrbeh.

Sem ti res že povedal, da te ljubim?

Včeraj smo imeli seminar na temo „Odgovornost fizika v sodobnem svetu". Oh, že dolgo nisem tako nezadržno zehal. Kakšen dolgčas!

Dokler me ni spet zagrabilo, iznenada kot že tolikokrat. Zagrabilo tako, da sem spet tuhtal in tuhtal ves večer in še velik del noči. Nič več mi ni bilo do zehanja. Vidiš, in tako je naneslo, da sem se danes tudi sam priglasil za besedo. Najbrž bi bilo bolje, ko bi bil držal jezik za zobmi, saj sama dobro veš, da me zlepa ni mogoče ustaviti, če že začnem govoriti o atomski bombi.

Vem, Abby, natanko vem, kaj si sedaj misliš: ubogi Richard, moj ubogi Richard, s svojim večnim kompleksom krivde. Ubogi Richard, ki si mislil, da je sokriv, ker je na svetu še toliko atomskih bomb.

Toda, ljubica, v tej izrazito znanstveni atmosferi res ne morem presojati drugače... Če samo pomislim, da se nameravava čez štirinajst dni poročiti. Tudi najina poroka bo v senci, ki je v zadnjem desetletju prekrila ves svet.

Nekega dne bova imela otroke (ali pa morda tudi ne?) in ti otroci bodo morali živeti s to prekleto vodikovo bombo in bodo morda zaradi nje tudi umrli. Vodikova bomba na vrtu — strašna misel, Abby.

O tem sem primešljival, kot že tolikokrat, vso to noč in lahko mi verjameš, draga Abby, da skoraj nisem mogel zatisniti očesa. Vse pogosteje se mi zgodi, da ne morem več razumeti, kako lahko tak človek, kot sem jaz, dela na tem področju. Včasih imam obučtek, da sem zločinec, da sploh nimam pravice do sreče, ki me čaka v tvojem naročju. Poroka s teboj, ljubezen s teboj, otroci s teboj — tako kot toliko zaljubljenih po svetu.

In kot tolikokrat tudi tokrat nisem znal naprej od misli, da sem smrtnik kot vsi druig, in če pade bomba, bo prizadela mene prav tako kot vse druge. Če bo stroncij 90 zastrupil vodo, mleko in zelenjavo, bo to škodovalo meni tako kot vsem drugim državljanom. Ne, draga moja Abby, prav nič posebnega nisem, le strah me je veliko bolj...

Pač pa sem se tukaj nekaj naučil od svojih kolegov iz Anglije, Francije in Nemčije: doseči miroljubno sožitje, to verjetno ni prav nič težavnejši problem kot matematična naloga. Celo velika politična nasprotja bi bilo mogoče zadovoljivo rešiti. Če bi vsi ljudje tega sveta...

Vidiš, kako me je spet zaneslo. Namesto da bi iz mene kipelo upanje, da bosta nekega dne le zavladala po svetu dobrota in prijateljstvo. Namesto da bi ti rekel, kako zelo te ljubim, kako zelo se veselim najine skupne bodočnosti in najinih otrok. (Morda boš pomislila, da sem pregloboko pogledal v kozarec?)

Pa vendar, medtem ko sem pisal to pismo, me je počasi, toda zanesljivo prevzemal optimizem. Prepričan sem, da bomo ljudje znali rešiti vse svoje velike probleme, da sveta ne bomo uničili in da bo pacient preživel tudi najhujše operacije.

Naj končam, ljuba Abby. Topel predjesenski večer je in pred spanjem si bom privoščil še kratek sprehod. Najprej bom to pismo oddal spodaj v hotelski recepciji, da bo čimprej v tvojih rokah, nato se bom odpravil po Centralnem parku. Na drugi strani parka je majhen hotel — slišal sem, da so tam še posebno pozorni do gostov, ki preživljajo medene tedne. Nekaj dni po najini poroki bova vsekakor preživela v New Yorku, mar ne?

Med sprehodom bom mislil nate.

Ljubim te kot vedno — in večno.
Tvoj Richard.

*

Abby je srečno zavzdihnila, skrbno zložila pismo in ga pobožno vtaknila v ovojnico. Ko si je prižgala cigareto, se je s pismom pred seboj zazrla skozi okno v svetal dan in se izgubila v tisoč prijetnih misli.

Dolgo se ni dotaknila preostalih pisem s kupa. Na vrhu je ležala ovojnica iz cenenega modrega papirja z žigom iz Chicaga. To bo nekakšno uradno pismo, je pomislila in ga brez večje radovednosti odprla z nohtom na palcu.

Bilo je le nekaj kratkih vrstic, natipkanih s strojem.

„Spoštovana Miss Butler! Štiri dni smo vas zaman poskušali najti. Dobili smo namreč dopis newyorške policije, v zvezi z nekim moškim, ki so ga identificirali za Richarda Colea.

Richarda Colea je 4. septembra med sprehodom po Centralnem parku napadla tolpa rockerjev. Pri tem je dobil hujše poškodbe in je v bolnišnici umrl.

Pri njem so našli nekaj pisem, naslovljenih na vas. Prosimo, povežite se s polkovnikom Frankom Kowalskim, varnostna policija, Chicago, policijska postaja 63."

(podpis nečitljiv).

Tistale gos

So dnevi, ki zaslužijo, da jih človek popiše. Vsaj zase, za spomin; pa za leta, ki bodo prišla in bo treba po lepoto samo še k spominom...

Torej, budilka je zadrdrala in bilo je kot vsak dan: kopalnica, tuš, kuhinja, zajtrk. Potem pa skrb: kaj obleči za smučanje? Odločila sem se za oprijete in ozke, temnomodre kavbojke in za moderno jopico iste barve. Navlekla sem še toplo bundo, zlezla v pancerje in odštorkljala v garažo po smuči.

Ura je že sedem. Zadnji čas, da grem po Katjo!

Takrat pa pridrvi za menoj brat kar v pižami:

„Kam pa kam?!"

„Smučat s Katjo."

„Grem še jaz. Vaju bom zapeljal."

Ponudba in pol! Namesto z avtobusom pa v gneči kar z bratovim starim spačkom. Jasno, da sem takoj telefonirala Katji, kako se je načrt spremenil in kar zacvilila je v telefon od samega navdušenja.

Spodobno naju je pripeljal do podnožja Velike Planine, do žičnice, da smo se potegnili do Šimnovca. Ura je bila natanko devet, ko smo se prvič spustili po strmini navzdol. Uf, kako prijetno! Rajski občutki, ko ne vohaš ljubljanskega smradu in tistega smoga ali smoda, kakor se že zdaj reče, če se ne da več dihati. Ampak, kje sta brat in Katja? Krasna družba!

„Prav, bom pa na svoje, čisto sama!" sem se jezila in sem se vozila čisto sama med množico, celo dopoldne gor pa dol po lepih planjavah.

Končno sem zagledala oba golobčka! Blizu hotela, kot spojena in skoraj bi eksplodirala, ko sem zijala vanju, ne da bi me opazila.

Lepa prijateljica, tale Katja katjušasta! Najprej pravi, da gre z menoj smučat, potem mi pa zmeša brata. Če to ni za znoret!

Užaljena sem prismučala bliže, da me je brat razjezil še bolj:

„Muca se pa kuja, ker mačka še ni!"

„Zapri kljun!" se zaderem in se odsmučam malo naprej in sedem na nekakšno klop. Gledam izpod čela, da vidim, če je Katji vsaj kaj nerodno. Niti slučajno ne! Kar nekaj beza po bratovem obrazu in mu popravlja lase, lisica!

Pa le nimata miru! Spet se prismuča k njima zanimiv črnolasec svetlih oči. Zelo mi je všeč, ko je tako vitek, že kar lep. Debelo pogledam, ko se ustavi ob Bojanu in ga prijateljsko pozdravi pa prav posrečeno vpraša:

„Je to tvoja sestra ali punca?"

Naš hišni važič pa, kakor da traja ljubezen že deset let:

„Ja, punca, punca!"

Potem si omisli, mrha, nesramnost: dvigne smučarsko palico in z njo pokaže prav name:

„Tistale gos tamle je pa moja sestra!"

Dostojanstveno se dvignem in vsem trem razkažem odhajajoči hrbet. Ušesa pa le ujamejo, kar reče črnolasi:

„Je pa divja in ljubka, tale tvoja sestra!"

Spet sem smučala sama, ampak ne več z užitkom. Preveč me je žrla bratova gos in plelep je bil tisti tip z jekleno sivimi očmi. Zakaj moram imeti takšnega brata? Zakaj takšno prijateljico? Čemu vse to mučenje na dilcah in sploh ves ta zimski cirkus?

Nisem več pazila, kje in kako smučam. Začelo me je tudi zebsti. Zato sem hotela zaviti k smreki na drugi strani smučišča. Morala sem prečkati smučišče, pa se mi ni posrečilo. Približno na polovici je treščilo. Zabolelo me je in obležala sem v snegu. Takrat sem zaslišala brata:

„Če ti nisi koza! Veš, da bi te lahko ubil?"

„Si je kaj naredila?" sem slišala črnolasca.

„S smučko sem jo zadel v glavo!" je rekel brat. V njegovem glasu sem zaznala skrb.

Takrat je črnolasi že odpenjal

(Dalje na 7. strani)

JACK LONDON: 55

TRI SRCA

„Ah, Peter Mc Gill, moj krvnik, moj nevidni sovražnik!" je šepetal in se ves tresel od strahu. „To je tisti Peter Mc Gill iz Glasgova, ki me je zapeljal v ta strašni rov. — Tukaj imaš plačilo! Na, da boš sit, brezvestni vampir!"

Pri ten besedah je Torres z zarjavelim nožem začel razbijati po lobanji. Prah kosti, ki so nekoč bile tabernakelj Mc Gillovega mozga, mu je silil v nos in ga še bolj dražil. Z obema rokama je zgrabil lobanjo in jo razlomil — na več kosov. Nastala je nekaka bitka, v kateri je Torres uničil ostanke nesrečnega iskalca zakladov.

Še enkrat je pomolil glavo iz rova, da si zadnjič v življenju ogleda košček sveta, ki so ga poljubljali žarki zahajajočega sonca. Kakor miš v pasti je pogledal skoz odprtino in videl, kako se je svet skupaj s soncem pogreznil v neprodirno temo. Obenem je mrak objel tudi njegovo zavest. Smrt je razprostrla svoja krila nad rovom, kjer je Torres izdihnil svojo podlo dušo...

Krave so pa še vedno stale pri potoku in z repi odganjale muhe.

28

Regana so družabniki po pravici imenovali volka Wall Streeta. Mož je navadno bil previden in se ni spuščal v nobeno dvomljivo borzno špekulacijo, dasi je stavil na kocko ogromne vsote. Včasih ga je pa premagala strast. V takih primerih se ni bal nobene špekulacije. Najmanj petkrat je postavil vso borzo na glavo in vsaka špekulacija mu je vrgla težke milijone. Vendar pa so bili taki primeri redki in Regan se sploh ni hotel pečati z umazanimi aferami.

Dolga leta je trpel in čakal, kdaj se med finančnimi magnati raznese vest, da je volk naposled pod težo let le omagal. In tedaj se je pojavil na borzi kakor strela ter neusmiljeno uničil vse, ki so se že veselili njegove smrti. Ti udarci so bili strašni, vendar pa ne bliskoviti. Regan jih je pripravljal več mesecev ali celo več let. Sestavljal je načrte in zbiral sredstva za odločilni spopad.

Prav tako je zasnoval in pripravil tudi Waterloo Francisa Morgana. Temelj njegovega načrta je bilo maščevanje, in sicer maščevanje, ki ga je Regan namenil pokojnemu Francisovemu očetu. Ne Francisu, temveč njegovemu očetu je bil namenjen ta udarec, dasi naj bi zadel v grob čez živo srce. Osem let je Regan čakal, osem let ga je grizla zavest, da mu je stari Morgan nekoč na borzi pošteno zagodel. Čakal je in upal, da stari Richard Henry Morgan zatisne oči. Pa ni bilo priložnosti, da bi se mu maščeval še pred smrtjo. Regan je bil pravi volk Wall Streeta. Kljub temu pa ni imel priložnosti, da bi napadel leva, zakaj R. G. M. je bil znan do svoje smrti kot lev Wall Streeta.

In tako je Regan po Morganovi smrti neopaženo naperil svojo jezo proti njegovemu sinu. Na videz je imel Francisa zelo rad, v resnici bi ga pa najraje utopil v žlici vode. Toda svoj maščevalni načrt je Regan zasnoval na napačni podlagi. Res je skušal osem let pred Morganovo smrtjo uničiti svojega nasprotnika in je doživel popoln neuspeh, toda ni mu prišlo niti na misel, da je R. G. M. uganil, kakšne namene ima. Stari Morgan pa ni samo zavohal nevarnosti, temveč je tudi vse pretehtal in se prepričal, če je res, kar so mu povedali njegovi zaupniki. Na napad je odgovoril, s tem da je spretno in nepričakovano prekrižal vse Reganove načrte. Če bi bil Regan vedel, da je R. G. M. odgovoril samo z udarcem na udarec, bi se bil najbrž sprijaznil s svojim porazom in opustil misel na maščevanje. Ker je pa mislil, da je stari Morgan hudoben in da je ravnal podlo z njim, se je Regan hotel na vsak način maščevati. Preden se mu je ponudila ugodna prilika, je stari Morgan umrl in tako je Regan sklenil uničiti njegovega sina.

In Reganu se je izpolnila želja. Spočetka se Francis ni hotel spuščati v borzne špekulacije. Zadovoljil se je s tem da je bil ves denar, ki mu ga je zapustil oče, varno naložen. Ko je pa ustanovil Tampico Nafto, ki je zahtevala težke milijone, in začel špekulirati na borzi, se je Reganu izpolnila davna želja. Ponudila se mu je najlepša priložnost, da se maščuje sinu za očetove grehe. In Regan ni hotel izgubljati časa, dasi se je za temeljito in premišljeno kampanjo bilo treba dolgo pripravljati. Preden se je odločil za napad, je moral točno ugotoviti, koliko znaša Francisovo imetje v podjetjih in v gotovini.

Za to pripravo je Regan porabil nad dve leti časa. Pri večini podjetij, kjer je Francis imel naložen kapital, je igral odločilno vlogo tudi Regan. Bil je ravnatelj ali pa predsednik upravnega sveta. V Frisco Consolidated je bil predsednik. Znal je tako spretno manevrirati, da je na občnem zboru delničarjev severozahodne električne družbe dobil dvetretjinsko večino. V Newyorški družbi, v Vermontu in Connectient je bil podpredsednik. Pri vseh drugih denarnih zavodih in industrijskih podjetjih, za katere je bil zainteresiran Francis, je imel posredno ali neposredno v rokah vajeti finančnega in gospodarskega življenja, tako da je lahko vedno vplival na tečaj delnic.

Toda vse to je bila igrača v primeru s Tampico Nafto. V tem ogromnem podjetju je Regan imel samo kakih dvajset tisoč delnic, tako da o njegovi odločilni vlogi tukaj ni bilo govora. Kljub temu se je bližal čas, ko bi moral imeti tudi pri tem podjetju odločilno besedo. Tampico Nafta je bila pravzaprav Francisova last. Za to podjetje so bili zelo zainteresirani samo nekateri njegovi prijatelji, v prvi vrsti mrs. Carruthersova. Ta mu ni dala miru. Neprestano je stala pri telefonu in spraševala Francisa, kako stoje delnice Tampico Nafte in kaj je na borzi novega. Bili so pa tudi taki delničarji, ki ga nikoli niso nadlegovali in ki so samo mimogrede omenjali položaj na denarnem tržišču.

RADIO CELOVEC
SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 4. aprila: 07.05—07.35 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 5. aprila: 13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Ljudske viže — Dr. A. Feinig: Hišna, ledinska in krajevna imena v Rožu.

TOREK, 6. aprila: 09.30—10.00 Land an der Drau — dežela ob Dravi — 13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Šport — Dr. P. Apovnik: Pravni nasveti za vsakogar.

SREDA, 7. aprila: 13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Minute z... — Iz koroške literarne delavnice: Janko Messner.

ČETRTEK, 8. aprila: 13.45—14.45 Celovški radijski dnevnik — Družinski magazin.

PETEK, 9. aprila: 13.45—14.45 Celovški radijski dnevnik — Iz kulturnega življenja koroških Slovencev.

SOBOTA, 10. aprila: 09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

TV AVSTRIJA

1. PROGRAM

NEDELJA, 4. aprila: 11.00 Se Evropa še da rešiti? — 15.30 Trije možje v enem čolnu — 17.00 Živalski leksikon — 17.30 Wicky in močni možje — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Igraj z nami — Koroška — 19.00 Avstrija v sliki ob nedeljah (Tirol) — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo — 19.50 Šport — 20.15 Pierre in Jean — 21.50 Poročila in šport.

PONEDELJEK, 5. aprila: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Govoriti in govoriti pustiti — 10.00 Telefrance — 10.30 Deseta žrtev — 17.30 Am, dam, des 17.55 Za lahko noč — 18.00 Raj živali — 18.25 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo in športom — 20.00 Šport ob nedeljah — 20.50 Ceste San Francisca — 21.40 Poročila in šport.

TOREK, 6. aprila: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Študijski program kemije — 10.00 Nova matematika — 10.30 Le sonce je bila priča — 17.30 Am, dam, des — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Lepa Marijana — 18.25 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki 1 kultura in šport — 20.00 Kraj za živali — 20.50 Arena velesil — 21.50 Kmetje — 22.35 Poročila in šport.

SREDA, 7. aprila: 9.00 Oddaja z miško — 9.30 Kmetijstvo danes — 10.00 Bakro — 10.30 Trije možje v čolnu — 17.25 Oddaja z miško — 18.00 Vsi moji dragi — 18.25 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki 1, kultura in šport — 20.00 Alamo — 22.50 Poročila in šport.

ČETRTEK, 8. aprila: 9.00 Am, dam, des — 9.30 Telepoklic — marketing — 10.00 Kaj morem postati? — 10.30 Alamo — 17.30 Am, dam, des — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Follyfoot-farma — 18.25 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki 1, kultura in šport — 20.00 Princ Bob — 21.30 Milijonski tat Peter Voss — 22.20 Poročila in šport.

PETEK, 9. aprila: 9.00 Am, dam, del — 9.30 Kot gost pri Alfredu Kubinu — 10.00 Gotika v Avstriji — 10.30 Bonbončki s poprom — 17.30 Am, dam, des — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Televizijska kuhinja — 18.25 MI — Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki 1, kultura in šport — 20.00 Kot gost pri družini v Ghani — 20.15 XY-nerešeno — 21.20 200 let Burgtheatra — 22.35 Smrt nekega državljana — 00.05 Poročila in šport.

SOBOTA, 10. aprila: 15.25 Če oče s sinom — 17.00 Gradbišče — 17.30 Black beauty — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.25 Dober večer reče Heinz Conrads — 19.00 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko-aktualno — 19.30 Čas v sliki 1 s kulturo — 19.55 Šport — 20.00 Igralec show-a — 21.15 Wencke Myhre: To je moj svet — 22.15 Šport — 22.35 Al Capone — 00.20 Poročila.

2. PROGRAM

NEDELJA, 4. aprila: 17.15 Obzorja — 18.00 Popscope — 18.30 Love me to night — 20.00 Enciklopedija — 20.15 Prizma — 21.50 Orientacija.

PONEDELJEK, 5. aprila: 17.55 Študijski program kemija — 18.25 Off we go — 19.00 Vožnja na čolnu v neznani svet — 19.40 Dva gospoda — Laurel in Hardy — 20.00 Kmetje — 20.50 Kultura specialno — 21.40 Čas v sliki 2.

TOREK, 6. aprila: 17.55 Kmetijstvo danes — 18.25 People you meet — angleščina — 19.00 Rokodelstvo iz Isfahan-a — 19.50 Ski-whiz — 20.00 Ljubezen s 50 — 21.35 Čas v sliki 2.

SREDA, 7. aprila: 17.55 Telepoklic — marketing — 18.25 Francoščina — 19.00 Armor — dežela ob morju — 19.45 Oko v očesu — 20.00 Teleobjektiv — 21.00 Bourbon street — 21.30 Čas v sliki 2 s kulturo.

ČETRTEK, 8. aprila: 14.00 ZRN-Švedska — svetovno prvenstvo v hokeju na ledu — 18.25 Ruščina — 19.00 Kiti in delfini — 19.45 Dva gospoda — Laurel in Hardy — 20.00 Bonboni s poprom — 21.30 Čas v sliki 2 — 22.00 ZDA-Finska — svetovno prvenstvo v hokeju na ledu.

PETEK, 9. aprila: 17.55 Govoriti in govoriti pustiti — 18.25 Telekolleg — 19.00 Jezuiti — 19.45 Oko v očesu — 20.00 Prostor in čas — podlaga naše eksistence — 21.00 Nova — 21.20 Trailer — 22.05 Sightsitting — 22.30 Čas v sliki 2 in kultura — 23.00 High chaparral.

SOBOTA, 10. aprila: 15.45 Koncertna ura — 16.45 200 let Burgtheatra — 18.00 Brez nagobčnika — 19.00 Thailand — kraljestvo slonov — 19.50 Galerija — 20.15 Otok rakov — 21.45 Švedska-ZDA — svetovno prvenstvo v hokeju na ledu.

TV Ljubljana

NEDELJA, 4. aprila: 8.30 Poročila — 8.35 Za nedeljsko dobro jutro: Pevski tabor Št. Vid — 9.05 625 — 9.45 Vzpon človeka — 10.35 Otroška matineja — 11.30 Ljudje in zemlja — 12.30 Poročila — Nedeljsko popoldne: Pravljica iz lutkarjevega vozička: Pisani svet — Okrogli svet — 15.00 Praga: Evropsko prvenstvo v namiznem tenisu — 17.30 Poročila — 17.35 Moda za vas — 17.45 Nadštevilna — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenski gospodarski komentar — 20.00 Salaš v malem ritu — 21.05 Volja je pot — 21.25 TV dnevnik — 21.40 Športni pregled.

PONEDELJEK, 5. aprila: 8.10 TV v šoli — 10.00 TV v šoli — 14.10 TV v šoli — ponovitev — 17.10 Zgodbe o Poluhcu — 17.25 Znameniti živalski vrtovi: San Diego — 17.55 Obzornik — 18.15 Sodobna medicina — 18.35 Odločamo — 18.45 Mladi za mlade — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Rojstni dan stare gospe — 21.00 Kulturne diagonale — 21.30 Mozaik kratkega filma — TV dnevnik.

TOREK, 6. aprila: 8.10 TV v šoli — 10.00 TV v šoli — 11.05 TV v šoli — 14.10 TV v šoli — ponovitev — 16.20 Kmetijska oddaja TV Beograd — 17.20 Vrtec na obisku — 17.35 Papirnati mesec — 18.00 Obzornik — 18.15 Ne prezrite: Zaton antike na Slovenskem — 18.45 Narodna glasba — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Pogovor o novem zakonu o združenem delu — 20.55 Calinescu: Feliks in Otilija — 21.45 TV dnevnik.

SREDA, 7. aprila: 8.10 TV v šoli — 10.00 TV v šoli — 17.15 Deklica Delfina in lisica Zvitorepka — 17.30 Mojstri stare japonske obrti — 17.55 Obzornik — 18.10 Od zore do mraka — 18.45 Prikloni se in začni — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Film tedna: Gangster je izstopil iz vlaka — 21.45 Miniature — Jazz na ekranu: Trio Yosuka Yamashita — 22.00 TV dnevnik.

ČETRTEK, 8. aprila: 8.10 TV v šoli — 10.00 TV v šoli — 14.10 TV v šoli — ponovitev — 17.20 Cvetlične pravljice — 17.35 Neven — 18.05 Obzornik — 18.25 Gospodarji morja — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Mladi Garibaldi — 20.55 Kam in kako na oddih? — 21.05 Četrtkovi razgledi — 21.35 F. Lampe: Piram in Tizba — 22.30 TV dnevnik.

PETEK, 9. aprila: 8.10 TV v šoli — 10.00 TV v šoli — 14.10 TV v šoli — ponovitev — 17.15 Križem kražem — 17.25 Morda vas zanima: Slavko Tihec — 17.55 Obzornik — 18.10 Ansambel Mihe Dovžana — 18.40 Ali je uho tudi radar — 19.05 Kako uporabljamo slovar slovenskega jezika — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Tedenski notranjepolitični komentar — 20.05 A. Marodič: Knjigovodja — 20.50 Vzpon na Makalu — III. del — 21.25 TV dnevnik — 21.45 Šerif v New Yorku.

SOBOTA, 10. aprila: 9.30 TV v šoli — 10.35 TV v šoli — 12.10 TV v šoli — 15.10 Nogomet: Sarajeva — Dinamo, v odmoru rezerviran čas — 17.35 Študij na univerzi: Pravo — 17.55 Obzornik — 18.15 B. Brecht: Izjema in pravilo — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Ljubezen med ruševinami — 21.40 Moda za vas — 21.50 TV dnevnik — 22.10 625 — 22.50 Jazz na ekranu.

Kova Küchen

- direktna prodaja k cenam proizvodnje
- tukaj načrtuje in izdeluje strokovnjak vašo kompletno kuhinjo
- od ponedeljka do petka odprto brez odmora od 8. do 18. ure; v sobotah od 8. do 12. ure.

PROSTORI ZA OGLED IN RAZSTAVLJANJE V TOVARNI: PODJERBERG / ST. KATHREIN
Pošta Škofiče / Schlefling
Telefon 0 42 74 - 29 55 18

Tistale gos

(Nadaljevanje s 6. strani)

moje smuči. Dvignil mi je tudi glavo in lepo, mehko je vprašal:

„Boli? Hudo boli?"

„Joj, kako je lep!" sem si mislila in odkimala, čeprav mi je v glavi kar potrkavalo. Tudi srce sem čutila. Kako bi ga ne, če me je pa črnolasi nosil v naročju!

Tako nežno so me spravljali v dolino in kako nežno so brata doma ožrli. Skoraj bi se razjokal, ko je desetič pravil, da ni čisto nič kriv.

Za vsak slučaj so me zapeljali še k zdravniku, od zdravnika pa v bolnišnico, kjer so me mučili skoraj tri tedne, preden sem smela domov.

Ampak vse dni v bolnišnici je prihajal k meni črnolasi Martin. Pa tudi brat in Katja in še kateri. Z Martinom je pa prišla v deželo tudi moja prva, najlepša pomlad.

Tistale gos, pravi večkrat, ga je očarala za vselej. Ga je res?

POKLIC

Učenci se v šoli pogovarjajo o poklicih in Janezek bahavo izjavi: »Ko odrastem, bom sekretar. To je poklic!«

To sliši tudi malce gluhi Pavel in se obrne k Franju, rekoč: »Si ga slišal? Ha, za sekretarja misli iti. No, ta še gotovo ne pozna straniščč!«

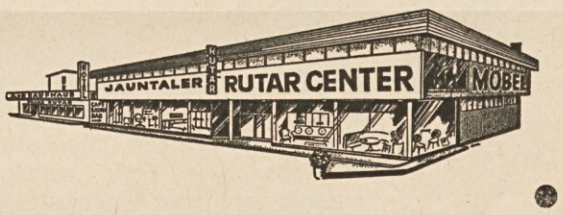

RUTAR-CENTER

- ugodno dobavi
- in hitro na dom
- dostavi

RUTAR CENTER, A-9141 Dobrla vas
Eberndorf, telefon 0 42 36 - 381

Posebno hladnokrven je bil Johnny Pathmore. Toda Francisu je ta obzirnost bila veliko bolj neprijetna kakor nervoznost mrs. Carruthersove.

Posledica Reganovih mahinacij je bila, da so delnice severozahodne Electric padle za trideset točk in obtičale na tej višini. Dobro poučeni krogi so menili, da je to podjetje povsem zanesljivo. Zato so se tembolj čudili, ko so delnice naenkrat začele rapidno padati. Sledila je stara, solidna in odlično situirana Frisco Consolidated. O tem podjetju so začele krožiti na borzi alarmantne vesti in govorice o njegovem polomu so se vedno bolj množile. Delnice Montana Lode si po usodnem Mulhaneyjevem poročilu še vedno niso opomogle. Mulhaney je namreč pregledal podjetje in ugotovil, da stoji tik pred polomom. Angleški delničarji so poslali v tovarne najboljšega izvedenca Westona, ki pa tudi ni mogel potolažiti razburjenih duhov. Imperial Trungsten, podjetje, ki se že šest mesecev ni rentiralo, je začelo obratovati z ogromnimi izgubami in vrhu tega zahtevalo še velike stroške, ker je izbruhnila splošna stavka. In razen nekaterih „edlavskih voditeljev" ni nihče vedel, da se za nezadovoljstvom delavstva skriva Reganovo zlato.

Popolna nedoumnost in železna doslednost te kampanje je šla Basconu zelo na živce. Vse Francisove delnice in vrednostni papirji so rapidno padali. Bascom ni mogel razumeti, kje tiči pravi vzrok te borzne igre. Vsaka diagnoza je bila izključena. Ugotoviti se je dalo samo dejstvo neprestanega padanja. Posledica je bila ta, da se je ogromno Francisovo imetje vedno bolj krčilo. Obenem so pa padale tudi delnice podjetij, za katere je Francis bil zelo zainteresiran.

Nato so začele krožiti vesti o vojni. Tuja poslaništva so začela izdajati potne liste in bilo je, kakor da je mobilizirana polovica sveta. In ta trenutek, ko je borza postala labilna in ko so države odlašale z moratoriji, je Regan izbral za odločilni napad. Naposled je napočil dan, ko je s svojimi ožjimi somišljeniki hotel dokončati skrbno pripravljeno kampanjo. Pa tudi zdaj še ni bilo razvidno, kakšen je pravzaprav njegov načrt in kdo vodi kampanjo proti Francisu. Reganovim somišljenikom je šlo seveda samo za dobiček in zato so mislili, da se peha za dobičkom tudi Regan. Nihče ni slutil, da je Reganova tarča bil Francis Morgan — za njim pa duh njegovega očeta.

Tovarna tendencioznih vesti in raznih izmišljotin je bila v spretnih Reganovih rokah. Začela je obratovati s polno paro in najprej so padle delnice Francisovih podjetij, ki so bile labilne že pred paniko. Toda Regan je bil zelo oprezen in zato ni hotel takoj pritisniti na Tampico Nafto. To podjetje je med splošnim padanjem stalo kakor skala in Regan se je že veselil trenutka, ko bo Francis moral vreči na denarni trg tudi Tampico Nafto, da zamaši luknje v vseh drugih podjetjih. To bo polom in udarec za moža, ki ne pozna kapitulacije.

*

„Moj Bog! Moj Bog!"

Bascom se je prijel za glavo in pačil obraz, kakor da ga muči hud zobobol.

„Moj Bog! Moj Bog!" je ponavljal ves iz sebe. „Borza stoji na glavi in Tampico Nafta skupaj z njo. Neverjetna kolobocija! Kdo bi mislil, da je kaj takega sploh mogoče?"

Francis je mečkal v ustih cigareto in nervozno vlekel, ne da bi opazil, da sploh ni prižgana. Z Bascomom je sedel v svojem kabinetu.

„Zdi se mi kakor požar," je dejal zamišljeno.

„V najboljšem primeru bo trajalo do jutri — in spuste vas v zrak z menoj vred kakor raketo," je pojasnil borzni agent in pogledal na uro.

Bilo je dvanajst, kakor se je prepričal tudi Francis.

„Vrzite na borzo vse, kar je še ostalo od Tampico Nafte," je dejal. „Tako preprečimo katastrofo vsaj do jutri."

„No, a kaj bo jutri?" je vzkliknil agent. „Če dno izpade, se razlije vse, kar je v sodu. Tako je tudi z vašimi podjetji. Vse je izgubljeno!"

Francis je skomizgnil z rameni.

„Saj veste, da sem že zastavil svojo palačo, Dreamwold in Andirondae, torej do zadnjega vse, kar mi je še ostalo."

„Imate prijatelje?"

„Zdaj, ko sem malone uničen?" je vprašal Francis ironično.

„Čas je kot nalašč za to," je ugovarjal Bascom. „Le poglejte, dragi Morgan! Poznam vaše kolege z univerze. Recimo Johny Pathmore..."

„Saj je sam do ušes zadolžen. Če strmoglavim jaz, pade z menoj vred tudi on. Dave Donaldson se bo pa moral zadovoljiti s 160 dolarji na mesec. Chris Westhous bo moral iskati zaslužka pri kino podjetju, če se bo hotel preživljati. Gledališče ga je itak vedno mikalo. Mož je prepričan, da je ustvarjen za filmskega igralca."

„Saj imate še Charleyja," ga je spodbujal Bascom z glasom, v katerem ni bilo nobenega upanja.

„Da," je pritrdil Francis obupano. „Ta bi bil pravi, če bi ne imel velike pomanjkljivosti — njegov oče namreč še živi."

„Ta stari skopuh svoj živ dan še ni tvegal," je pripomnil Bascom. „Nikoli se ni mogel odločiti, da bi izgubil ugoden trenutek. In zaman je vsako upanje, da bi dovolil komu špekulirati z njegovimi milijoni. Vsa nesreča je v tem, da še živi."

„Charley bi ga lahko pregovoril in prepričan sem, da bi storil to meni na ljubo, če bi ne bilo zadržka."

„Mar mu nimate kaj zastaviti?" je vprašal Bascom.

Francis je prikimal.

„Poskusite dobiti od tega skopuha brez poroštva dolar, pa se prepričate, kakšen skopuh je!"

(Dalje prihodnjič)

Manjšina le ob robu klavzure OeVP

V Badgasteinu je imela ob koncu tedna ÖVP svojo klubsko klavzuro. Ob robu te klavzure je bilo govora tudi o manjšinskem vprašanju. Kot znano, se določeni krogi ÖVP izven Koroške ne morejo spoprijazniti z ugotavljanjem in predvsem ne s 25 procenti. Na hodnikih je šef koroške ÖVP Bacher tem bolj skušal prigovarjati in pritiskati na zvezno vodstvo stranke. Šef stranke Taus je nato dejal, da se da problem rešiti le v soglasju s Korošci, ki so neposredno prizadeti. Taus je prav tako predlagal, naj se izdela operacijski koledar, ki naj bi omogočal mirno rešitev brez emocij.

Na Tausovo izjavo, da se bo oziral na koroško vejo svoje stranke, je zapisala dunajska „Die Presse" pod naslovom „Nichts dazugelernt" sledeče:

„Es mag vielleicht seine Richtigkeit haben, daß die Wiener in der Beurteilung der Minderheitenfrage falsch liegen. Oder, wie es der Kärntner VP-Landesobmann Bacher meint: in Wien sei die Sprache eben ‚weniger deutlich als in Kärnten'. Um einer Wiederholung der Tafelstürmerei von 1972 ein für allemal zu verhindern, lavieren nun Bundes- und Landespolitiker mit dem Satz von 25 Prozent. Bacher hat in Badgastein seinen Parteichef Taus darauf vergattert, gleichzeitig gelang in Kärnten dem Landeshauptmann Wagner dasselbe mit seinem Chef Bruno Kreisky. Die Bundesspitzen schwenken nur allzugern auf diesen bequemen Weg ein. Denn schließlich müssen die Kärntner die Stimmung doch besser kennen als die Macher im fernen Wien, nicht? Man darf fürwitzig daran erinnern, daß solche Annahme nicht unbedingt stimmen muß. 1972 glaubte Kreisky dem damaligen Kärntner Landeshäuptling. Was sich fatal auswirkte. Wie hieß er doch gleich? Er mußte abtreten, weil er sich verschätzt hatte. Allzu vertrauensselig sollte man daher in dieser Hinsicht nicht mehr sein. Von 1972 müßte man gelernt haben."

Vogrče: brat in sestra umrla

(Brat in sestra istočasno pokopana)

V malih Vogrčah je malo pogrebov, zato je bilo nekaj izrednega, da sta bila dva pogreba na isti dan in nekaj še bolj izrednega, da sta bila skupno pokopana brat in sestra: Vodivnikova mati Neža Šumej in Škrjančev oče Jurij Hirm. Četudi je bilo med njima 10 let razilke, sta, kot bi se zmenila, umrla skoro istočasno.

Oba rajna izhajata iz Hribernikove družine, kjer je bilo 10 otrok. Od vseh živi sedaj le še Franc Hirm, pd. Hribernik.

Vodivnikova mati Neža je vse življenje kar najbolj skromno živela in veliko delala, zadnje leto pa je bila težko bolna in je prav strašno, neizmerno trpela, da so vsi sočustvovali z njo in si je le smrti želela. Tudi bolnišnica ni mogla več pomagati in je tam umrla. Istočasno je bil tudi njen mož v bolnišnici. Sin Ferdinand se je malo prej poročil z Ančko Vavti, pd. Kajžnikovo iz Repelj v Šmihelu, ker je nevesta iz šmihelske fare. Tako ima Vodivnikova hiša vsaj gospodinjo, ki jo nujno potrebuje.

Tudi Škrjančev oče je vse življenje veliko delal na svoji kmetiji, zlasti ker je šele pred nekaj leti dobil vodo v hišo in tudi on je veliko pretrpel zadnja leta. Tam sedaj lepo kmetuje mladi Škrjanc, ki se je priženil iz Komelna. Ker je Škrjančeva hiša že v pliberški fari, je očeta pokopaval v Vogrčah pliberški mestni župnik g. Alojzij Kulmež, Vodivnikovo mater pa vogrški provizor g. Zaletel, sv. maša pa je bila za oba, ki sta počivala eden poleg drugega v cerkvi, skupna, in so tako sorodniki in mnogoštevilni znanci, zlasti Komel je bil celoten, bili obenem na dveh pogrebih. Obema družinama izrekamo iskreno sožalje!

Popravek. Zadnjič smo ob naštevanju najboljših krav velikovške živinorejske zadruge zapisali, da so od ene krave namolzli 24,39 procentov, v poprečju pa 24,11 oz. 23,95 procentov tolšče. Da bi obvarovali prizadete kmete pred številnimi radovedneži, češ kako jim je uspelo zrediti takšno naravno čudo, ugotavlja uredništvo „nt", da je bil vsega kriv tiskarski škrat: vsak izkušen kmet bo vedel, da je za resnico bilo v vseh primerih točno 20 procentov preveč.

Živinorejci imajo vsaj eksaktne metode. Toda kaj bo, če bodo šteli po živini z ne vem kakšnimi metodami tudi ljudi?

Kreisky na Koroškem . . .

(Nadaljevanje s 1. strani)

ne gre slabo, ima svoje gostilne, svoje napise na njih, n. pr. Ogris v Bilčovsu. Na protivprašanje, da so slovenski napisi le izjema, ki potrjuje pravilo, in da Ogris tudi ni prostovoljno namestil napisa, ker se je pač bal, da bodo določeni kupci izostali, kancler ni odgovoril, ampak le dejal, da manjšina lahko prodaja vse, kar hoče, kupi vse, kar hoče. Razen tega, tako Kreisky, sedijo pripadniki manjšine na najbolj kvalificiranih mestih v KESTAG, da torej ne vidi gospodarske diskriminacije.

V Bistrici, njegovi naslednji postaji ga je pozdravil tudi slovenski občinski odbornik dr. Anton Feinig. V pogovoru po oficialnem delu sprejema mu je dr. Feinig dejal, naj vlada sedaj, ko 20 let ni izpolnila člena 7, še najmanj dvajset let pospešuje manjšino, šele potem jo more šteti. Kancler je nato rekel, da je število pripadnikov manjšine med 1961 in 1971 vendar naraslo. Dr. Feinig: ko pa so pri vsakem ljudskem štetju uporabljali drugačna merila! Kreisky: to je dobra ideja, sedaj bomo šteli vedno po istem merilu. Toda ljudsko štetje, to je zelo, zelo draga zadeva.

Nekaj ur pozneje mu ljudsko štetje ni bilo več predrago: v studiu celovškega radia, kjer so snemali oddajo zveznega kanclerja (diskutanti so bili še Wagner, šef Kleine Zeitung Stritzl in dr. Inzko), je Kreisky zopet dejal, da mu nobeno štetje ni predrago, da bo ob vsakem štetju določen del tajen kot pri volitvah.

Jasno, da v 20-minutni diskusiji ni mogoče razčistiti manjšinskega problema. Veliki čarovnik je to vendar skušal napraviti in je rešil problem na svoj način: potem ko se nobeden od diskutantov ni držal zmenjenega časa (2 minuti) in je po prvem krogu dr. Inzko spregovoril drugič, je bilo 20 minut mimo, nakar je kancler prosil oba ostala diskutanta, naj se odpovesta zaključni besedi in se ji je odpovedal tudi Kreisky, je kancler serviral začudenim poslušalcem po vsej Avstriji svojo „velikodušno" držo do manjšin, katere pripadnik je smel tako dolgo govoriti . . .

Že med kosilom v krogu okrajnih funkcionarjev SPÖ je Kreisky dejal, naj zaupniki SPÖ ravnajo v manjšinskem vprašanju čim bolj odgovorno. Dejal je, da namerava v večerni govor v koncertni dvorani vplesti tudi manjšinsko vprašanje, „kajti nihče ne bo razumel, če o tem vprašanju v Celovcu ne bi spregovoril".

Zvečer kljub temu o manjšinskem vprašanju in preštevanju ni spregovoril. Na dolgo in široko se je sicer distanciral od komunizma, z nobeno besedo pa ne od pojavov fašizma in neonacizma. Izbral si je koncertno dvorano, kajti delavsko zbornico ima še v neprijetnem spominu iz leta 1972, ko so ga tam obkolili tafelstürmerji. Da rojenega in uspešnega zunanjega politika Kreiskega jezi, da je ravno v tem vprašanju doživel edini večji neuspeh, se je videlo tudi v njegovih reakcijah na Wieserjeva izvajanja. Kancler pred 2000 ljudmi v koncertni dvorani ni govoril o manjšini. Nekateri so kljub temu razumeli, zakaj ne . . .

KOMENTAR

Novinarska odgovornost: teorija in praksa v koroških redakcijah

„Odgovornost občil v parlamentarni demokraciji" je bil naslov diskusije v celovški Mestni hiši. Na podiju je bila koroška novinarska prominenca: vodja celovške redakcije Kleine Zeitung Heinz Stritzl, glavni urednik Volkszeitung Walter Raming, intendant celovškega radia Ernst Willner in urednik Kärntner Tageszeitung Ernst Geyer, ki je nadomeščal svojega šefa, ki v takih delikatnih diskusijah očitno še nima potrebne rutine. Kot strokovnjak-teoretik pa je bil na odru tudi profesor publicistike in komunikacijske teorije na salzburški univerzi dr. Michael Schmolke.

Toda namesto da bi se govorilo o poročanju radia, televizije ter časopisov v celotnem ustroju našega družbenega sistema, se je diskusija omejila največji del le na direktno poročanje iz parlamenta, deželnega zbora, občinske sobe . . . Kljub temu so diskutanti v več ali manj teoretični obliki nanizali in nakazali nekaj povsem zanimivih pojavov in dejstev: da je časopis v prvi vrsti gospodarsko podjetje (Geyer), da je treba pri poročanju gledati ljudem na usta, da je treba poročati ne le to, kar hoče izraziti novinar, ampak tudi to, kar ljudje hočejo slišati in videti (Willner). Nadalje, da grozi manipulacija s strani gospodarstva pri dodelitvi inseratov in da se odgovornost časopisa vidi predvsem na poročanju o manjšinah (Raming). Ker so bili prireditelji tega večera stari gospodje CV-a, se je predvsem očitalo ORF-u, da podpira diktaturo 51-procentne večine SPÖ. Prof. Schmolke je nato navedel zanimivi pojav, po katerem se poročevalci raje zavzamejo za slabšega. V kolikor se ta pojav manifestira na Koroškem, kadar se gre za poročanje o še manjši manjšini, v kolikor velja na Koroškem diktatura ne le 51 procentov, ampak vseh v deželnem zboru zastopanih strank, v koliko bolj morajo uredniki na Koroškem gledati na usta vsemogočnemu nemškonacionalnemu elementu in da časopisi požvižgajo slednjič na maloštevilne inserate prav tako maloštevilnih slovenskih podjetnikov, ker inserati nemškonacionalno usmerjenih firm še in še obrestujejo protislovensko pisanje in v kolikor je tako pisanje, kot ga dan za dnem zopet doživljamo, „gospodarska nuja" gospodarskega podjetja časopis, o tem zastopniki koroškega tiska niso izgubljali besed. — Razumljivo, saj je borba za bralca vedno hujša in je poleg hiš treba nuditi tudi kot urednik osebno nekaj, kar hočejo ljudje — potencialni bralci tudi slišati: tudi gospodom od CV-a je treba gledati na gobec . . .

OBČNI ZBOR

Vsi slovenski študentje celovške univerze, pedagoške akademije in med. tehnične šole so vabljeni na ustanovni članski zbor Kluba slovenskih študentov v Celovcu, v torek, 6. aprila 1976, ob 19.30, Viktringer Ring 26. 2. nadstropje desno.

proponent

Osolnik govoril na Dunaju

Sekretar za mednarodno sodelovanje Bogdan Osolnik je na predavanju na Dunaju izjavil, da je manjšinsko vprašanje in njegova rešitev preizkusni kamen za razvoj prijateljskih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo. Jugoslavija vztraja na izpolnitvi vseh določil državne pogodbe, ki se tičejo statusa slovenske narodne skupnosti in ravnanja z njo. Avstrija in Jugoslavija imata toliko skupnih interesov, da bi se tudi ta problem dal rešiti, je dejal Osolnik.

Iz drugih časopisov:

Der Klagenfurter Rechtsanwalt Franci Zwitter: „Wenn jemand unsere Lebensfrage auf diese Art lösen will, dann ohne uns, dann nur mit Gewalt, die Gegengewalt hervorrufen würde."

Kreiskys Reaktion: „Es bleibt bei der Volkszählung. Aber über Prozente kann man noch reden." Am 25. Oktober 1972 tönte es aus dem Mund des „sozialistischen Habsburgers" freilich noch anders: „Ich bin gegen eine Minderheitenfeststellung, wenn die Minderheit dies nicht will."

Heute, vier Jahre später, klammert sich der Regierungschef an den vom Verfassungsdienst des Bundeskanzleramtes ausgearbeiteten Terminus technicus „Sprachzählung". Das sei schließlich keine Minderheitenfeststellung, wird argumentiert.

Derartige Spitzfindigkeiten entlarvte der FP-Obmann Kärntens und Landesrat für Fremdenverkehr, Mario Ferrari-Brunnenfeld: „Kreisky kann das nennen, wie er will, für uns Kärntner bleibt die Sprachzählung eine Minderheitenfeststellung."

Für Filip Warasch, den schnauzbärtigen Diplomjuristen, Obmann der slowenischen Gemeinderäte, ist die geplagte Minderheitenförderung durch die Mehrheitsparteien nur Förderung des gewaltsamen ethnischen Todes: „Wir werden uns eine Woche vorher anzumelden haben, wenn wir auf einem Amt slowenisch reden wollen. Mit Gendarmen und Zöllnern dürfen wir überhaupt nur deutsch plaudern."

(Wochenpresse, Dunaj)

TINJE: „LITERARNI POGOVORI"

Kot je razvidno iz posebnega obvestila prireja Dom prosvete v Tinjah 11. aprila skupno s klubom mladje 3. tinjske literarne pogovore „Angažiranost literature".

„Naj bo slovenska koroška literatura družbeno angažirana", je vprašanje, na katero bo skušal odgovoriti Florjan Lipuš, glavni urednik Mladja. Ukvarjal se bo kritično z današnjim kulturnim položajem med koroškimi Slovenci. Iz pridobljenih ugotovitev, pa tudi s stališča umetnosti same bo izvajal potrebne sklepe in izsledke.

Lev Detela bo pri literarnem pogovoru v Tinjah referiral o problemu objektivne angažiranosti v domači in svetovni literaturi. Ta angažiranost temelji v moralni odgovornosti pisatelja in v odgovornosti dobrega pisanja.

Sodna uprava demantira Veiterja

„Na Koroškem prevladuje v sodni upravi mnenje, da v stvarnem območju ni potrebna razširitev upoštevanja slovenščine, vendar ne tajijo, da glede območja, kjer naj bi bil veljaven zakon o sodnem jeziku, le troje sodnih okrajev kot dosedaj odločilno premalo (Pliberk, Borovlje, Železna Kapla) ter naj bi bilo treba vključiti v prostorsko območje veljavnosti zakona najmanj tudi še sodne okraje Dobrla vas, Velikovec, Celovec (za dele okraja, predvsem Žrelec — zaradi Radiš, Kotmaro vas in Bilčovs) in Rožek, medtem ko pa je mnenje glede okrajev Velikovec in Šmohor deljeno, vsekakor pa predsedstvo deželnega sodišča ne verjame v potrebo razširitve sedanjega ali bodočega novega zakona tudi na ta dva sodna okraja."

Tako je zapisal ugledni strokovnjak prof. Veiter v sredo v Kleine Zeitung. Da nekdo v sodni upravi ne zanika upravičenosti zahtev slovenskih osrednjih organizacij, ki že od leta 1959, ko je nastal ta zakon, zahtevajo razširitev tega območja, kaj takega seveda ne sme biti: po kontaktiranju s pravosodnim ministrom in z njegovim nalogom je predsednik deželnega sodišča Celovec dr. Anderluh predil še isti dan brž tiskovno konferenco, kjer je poudaril edinole to, da pač on, Anderluh, nikoli ni rekel kaj takega Veiterju in da tudi sam ne zastopa tega mnenja. Tudi si ne more predstavljati, da bi tako mišljenje prevladovalo v sodni upravi.

To vprašanje je bilo torej hitro rešeno. Pogovor se je vrtel dalje o uporabljivosti zakona o sodnem jeziku. Tudi Anderluh je priznal, da se tako že ne poceni sodni postopek znatno podraži, če kdo uporablja svojo pravico do obravnave tudi v slovenščini, kajti obravnava traja najmanj še enkrat tako dolgo, stroški so temu primerni. Omenil je tudi tečaj za slovenščino, kjer se udeleženci — 35 po številu — učijo strokovne izraze iz sodstva tudi v slovenščini. Nadalje se dela tudi na primernem slovarju (dr. Apovnik).

Morala iz Veiterjevega članka in Anderluhjeve tiskovne konference: Bog obvaruj koroško sodno upravo pred sumom, da uvidi upravičenost slovenskih zahtev!

ČESTITAMO . . .

. . . učiteljskemu zakonskemu paru Mirku in Nežki Kert v Nonči vasi pri Pliberku, ki sta v družini dobila naraščaj: hčerko, katero so krstili na ime Mateja.

. . . absolventki Slovenske gimnazije in študentki na pedagoški akademiji Magdi Koren, ki je na tekmovanju popevkarskih talentov v Velikovcu dosegla 2. mesto.